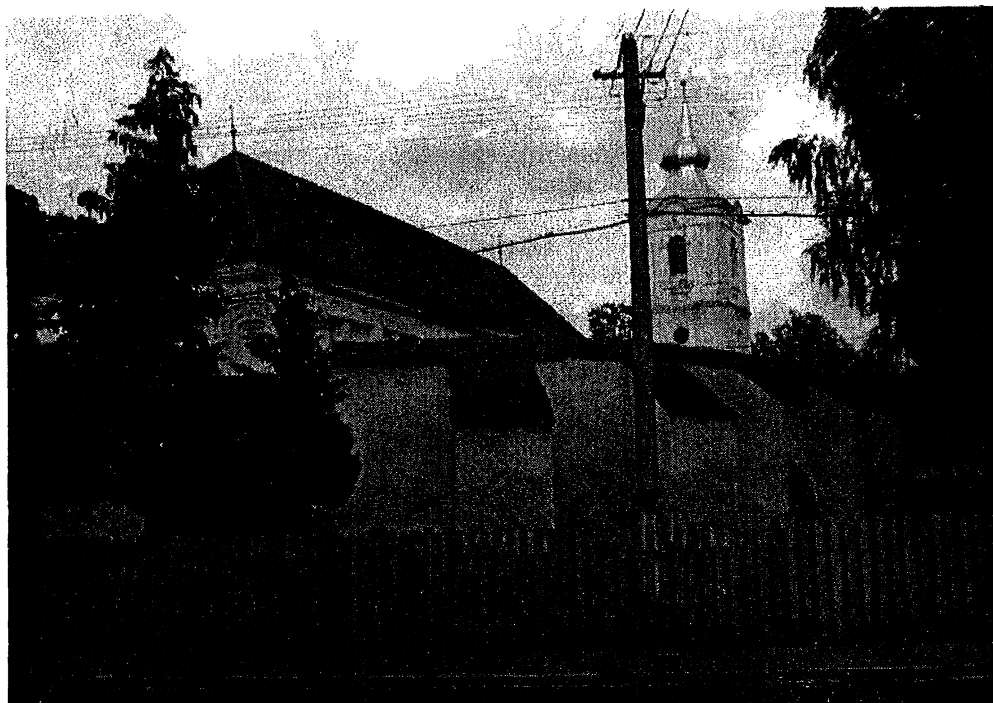

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A zabolai vártemplom

1997. november

VIII. évf. 11. sz.

Tartalom

Tanulmány

Claus Westermann: Az atyákról szóló történetek alkotórészei. Genezis 12–25.: Ábrahám.....	535
Nagy Attila: De profundis	537

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza: Mi van a tűzzel? 2Timóteus 1,6–9.....	538
Bustya Dezső: Visszatérés – új küldetés. Lukács 10,17–20.....	541
Fazekas Zsolt: Ne félj, mert én veled vagyok! Ézsaiás 43,5–10	543
Henk van de Graaf: Rendszerben van-e az Istennel való kapcsolatunk? Lukács 4,14–21	545
Sándor Endre: „Olyan jól elvagyunk!” Apostolok Cselekedetei 24,1–9.....	547
Jan Styruyk: A Mindenható árnyékában. Bírák 9,7–21.....	549
Szekeres István: A „summa”. Prédikátor 12,15–16	552
Tunyogi Lehel: Az Isten előtti önértékelés mérlege. 1Korinthus 15,9–10	554

Adventi prédikációk

Csiha Kálmán: Adventi szomorúság – adventi öröm. 1Sámuel 7,1–6.....	556
Gaál Botond: Szabadság és rabság a Krisztusban. 2Korinthus 8,1–9	559
Kováts László: A mérőzsinóros Úr. Amós 7,7–9.....	560
László Dezső: Adventi gyülekezet. Jelenések 3,7–13	563
Nagy István: Isten örömöt ad. Példabeszédek 10,28	566
Nagy József: Biztosan megkegyelmez az Úr! Lukács 3,3,7–9.15–18.....	569

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

László Dezső: Jézus a menyegzőn. János 2,1–10.....	573
--	-----

Temetési beszédek

Bányai László: Szomorkodni, de nem esni kétségbe. 1Mózes 23,2	574
Cseh Zsolt: Ő tudja a mi formáltatásunkat... Zsoltárok 103,14–17.....	576

Vallástanítás

Bocz Ildikó-Erzsébet: Advent. Lukács 1,30–33.....	578
---	-----

Á lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektor: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Czirmay Ágnes

Tanulmány

Claus Westermann
Németország

Az atyákról szóló történetek alkotórészei

Genezis 12–25.: Ábrahám

Meg kell próbálnunk a bizonyított eredményekből kiindulni, még akkor is, ha ezek száma csekély.

a) A szóbeli áthagyományozás szakasza.

Messzemenő az egyetértés abban a tekintetben, hogy Ábrahám valóságos személy, korát azonban nem tudjuk pontosabban megállapítani, csak annyit tudhatunk, hogy valamikor az izraeli törzsek honfoglalása, Egyiptomból való kivonulása előtt valóban élt. Ábrahám volt az a személy, aki megadta az indítékot az Ábrahám-tradíció előállításához. Ezáltal visszautasíthatnak az olyan magyarázatok, melyek Ábrahámban vagy istenséget, vagy egy csoport megszemélyesítőjét, vagy egy mesebeli alakot, azaz képzeletbeli lényt láttak. Bizonyítékul e helyen elegendő annak megemlítése, hogy az Ábrahám személynév előfordulása a Bibliában és azon kívül is bizonyított. Egyetértésre jutottak abban a nézetben is, hogy az Ábrahám-hagyomány kezdetén egyedi történetek álltak, amelyek sokarcú folyamat révén álltak egybe nagyobb képződményekké, míg végül a nekünk áthagyományozott írásos Ábrahám-történetekké fejlődtek. A kutatás megoszlik ott, ahol az egyik csoport szerint az írásba való foglalás fokozatokban ment végbe, a történelmi események rögzítésével, a másik csoport szerint az Ábrahám-történeteket az áthagyományozás egy későbbi szakaszában foglalták írásba.

Azt senki sem vitatja, hogy az Ábrahámról szóló szövegek előállása, valamint ezek története az ősatyák történetének végleges formába öntéséig mintegy 400 esztendőttől fel, és hogy az Ábrahám-történetek megértése e hagyomány útjának a kutatásától függ. E kutatás azonban két utat követ: a kutatók egyik csoportja a hagyomány által megtett hosszú útra helyez minden hangsúlyt, míg a másik csoport azon fáradozik, hogy az egyes vonások történetiségét régészeti leletek segítségével támassza alá.

Egybehangzó vélekedés szerint az atyák története hagyományának az útja két szakaszból áll, a szóbeli hagyomány és az írásbeli hagyomány útszakaszából. A kutatók azonban eltérően ítélik meg a kétféle hagyomány jelentőségét. Gunkel, Gressman és követőik a szóbeli hagyományt magasabbra értékelik. Eissfeldt, Noth és követőik az írásban áthagyományozott anyag jelentőségét tartják többre. Biztos eredmény az Ábrahám-történet (Gen 12–25) egységes, önálló egész mivoltának hangoztatása, aminek egyedüliségét és előállítását behatóan kell tanulmányozni, amint azt R. de Vaux meg is teszi. Ehhez az egyedüliséghez hozzátartozik az, hogy Gen 12–25. fejezetek a 26–36., valamint 37–50. fejezetektől eltérő módon, túlnyomóan különálló történetekből állnak. Ide tartozik az is, hogy a 12–25. fejezeteknek önálló a tematikájuk, és hogy a 12–25. fejezetekben az ígélet, a 26–36. fejezetekben az áldás áll az előtérben. Ennek az eredménynek a jelentősége mindenképp abban áll, hogy a jól elkülönített Ábrahám-, Izsák-, Jákób-hagyomány sokkal természetesebb módon utal az e nevet hordozó személyekre. E felismeréssel szemben eddig még senki sem támasztott meggyőző erejű kétegyeseket. Ebben egyetértésre jut az egyébként teljesen külön irányú kutatást végző Noth, valamint Gunkel. E felismerés kihatásaképpen indult meg az a vizsgálódás, amely az atyák történetének részleteit kutatja (így pl. R. Kilian, 1966; H. Eising, 1940; G. v. Rad, 1934 és mások).

A kutatásban mutatkozó eltérések e ponton abból a kérdésből indulnak ki, hogy miképpen tagolható az Ábrahám-történetek együttese, és hogy annak apróbb részletei miképpen nőttek egybe. Gunkel egy-egy történetből kiindulva egy mondacsoportban talál rá a magra, amely régebbi a J és E forrásnál, és ezenkívül szájhagyományra vezethető vissza (pl. 12,10–20; 16; 18,1–16; 21,8–21). „Az Ábrahámról szóló hagyományok történetének összképe tehát a következő: a bevezetőben egynéhány ősrégi elbeszélés, amelyre a későbbiek gazdag indázatot szóttek” (Gunkel, RGG². 65–68.). Noth ott látja az alapállagot, ahol az történelmileg első ízben tapinthatóvá válik. Szerinte az atyákról szóló történetek áthagyományozásának története csak a törzsek Kánaánba való letelepedésekor kezdődhetett meg. Mivel ő a Jákób-hagyományt tekinti a legrégebbinek, amelyet az Izsák-, valamint az Ábrahám-történetek követnek, az Ábrahám-történetekről azt tartja, hogy azok eredetileg a Jákób-hagyományhoz tartoztak, és így Ábrahám számára alig marad valami anyag. C. Westermann a Gunkel eredményéhez kapcsolódva indul tovább. Az Ábrahám-elbeszélés alapállagában megfigyelhető bizonyos laza tematikai lezárttság; csupa családtörténetek, és vagy közvetlen, vagy közvetett módon a család továbbélését tárgyalják a következő nemzedékig; valamennyi a szülő–gyermek viszony körül mozog. Ezekre az elbeszélésekre jellemző az, hogy önmagukban nyugvó elbeszélések, amelyek egy feszültségből a kibontakozáshoz vezetnek; ezen túlmenően az elbeszélések feltételezik az aprómarhatartó félnomádok életterét és életmódját.

A 12–25. fejezetek különlegességét az ígéretek, valamint az ígértörténetek képezik. Ezek súlypontja az Ábrahám-történetekben van. Bizonyosnak tekinthető, hogy az ígéretek előállításának hosszadalmas története van, úgyhogy keletkezésükről nem állítható, hogy valamennyi igen rég, sem az, hogy valamennyi igen későn született. Bizonyos, hogy némely ígélet csak a hagyomány írásbeli szakaszában alakult ki azzal a szándékkal, hogy az atyák történetét általuk kapcsolják hozzá a nép történetéhez. Vita tárgyát képezi, hogy melyik történet tartozik a régebbi réteghez, azaz melyik nyúlhat vissza Ábrahám korába. Leginkább a föld-ígéletet tekintik a legrégebbinek (von Rad, 1943 = ³1965; N. Lohfink, 1967 és sokan mások). Mivel azonban a 18. fejezetben fellelhető fiú-ígélet azon történetek közé tartozik, amelyek a legrégebbi állaghoz tartoznak, és mivel ez a beteljesedéssel egyszerre kerül elbeszélésre, és mivel ez az ígélet érthető meg a legjobban az atyák életmódja felől tekintve, ezért ez az atyáknak adott ígéretek legrégebbi rétegéhez tartozik (C. Westermann, 1963; R. de Vaux, 1971; W.H. Schmidt, 1968 és mások).

b) Az írásbeli áthagyományozás szakasza.

Az utolsó kérdés az Ábrahám-történetek írásbeli előállításának idejét érinti: mit eredményezett az írott források kutatása Gen 12–25. fejezetei tekintetében? A fő kérdés az, hogy a 15. fejezet valóban az elohista forrás kezdetét jelenti-e, ahogyan azt a klasszikus irodalomkritika idején egybehangozóan állították. Ezt az állítást mára olyan sok kutató cáfolta, hogy már az is kétségesnek látszik, hogy e fejezethez az E forrásnak bármi köze lett volna. Azáltal azonban, hogy az E kezdetének lehetőségét a 15. fejezetben megcáfolták, az elohista forrás az Ábrahám-történetekben csupán töredékjelleggel nyer; egyes kutatók egyenesen megkérdőjelezzik az E réteg jelenlétét az Ábrahám-történetekben.

Az áthagyományozás írásbeli szakaszával kapcsolatosan az újabb munkákban egy további kérdés bukkant fel: hogyan bővültek ki az idők folyamán a források – ha egyáltalán kibővítették azokat – toldalékok és kiegészítések révén? Ekképpen O. Kaiser (1958) a 15,1–6 részletet a 7–21. versekhez kapcsolódó deuteronomiumi betoldásnak tartja; későbbi korok betoldását látják a következő szakaszokban: 15,13–16; 22,15–18; 26,4–6. Ezek mind ígéretszövegek. J. Hoftijzer (1956) és A. van Seters (1972) még tovább mennek, midőn minden ígéletet későbbi korból, a fogság idejéből vagy a fogság

utáni időkből eredeztetnek. Jóllehet az atyák története lényeges részeinek ily szélsőségesen kései származtatása nem tarthat számot elismerésre, mégis e hangok azt bizonyítják, hogy látszólag bizonyosnak tűnő alapok rendültek meg, és hogy az írásbeli, illetve szóbeli hagyományszakaszok egymáshoz való viszonyának átgondolása ismét szükségessé vált. (Vö. kapcsolatosan R. Kilian, 1966.)

Fordította: Balogh Béla

Részlet C.W. *Genesis 12–50* (Darmstadt 1975. 35–39.) című munkájából.

Nagy Attila

De profundis

Napocska, égi pitypang
Lassanként minden itthagyt
És mindenki. Halnak
Kik élni akarnak

Almafa alatt kisfiam
Rigók éneklék annyian
Mint a tavasz, a tavasz
Lassan, méltósággal havaz

Zsebemben meleg gesztenye
Életem vége ez vagy fele?
Megállok percre a Vár alatt:
Itt volt, láttam, de elszaladt...

Napocska, égi pitypang
Múltam akár a visszhang
S piros szívet csupán a kártya
Csúsztat hazárdok asztalára

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Mi van a tűzzel?

Alapige: 2Timóteus 1,6–9

Bibliaviasítás: 2Mózes 3,1–10

Amióta Ábrahámnak, a hívők ősatyjának emlékezetes álmában Isten mint égő, tüzes fáklya ment át a húsdarabok között, azóta a tűznek mint istenszimbólumnak nagy jelentősége van a Bibliában, illetve az Isten embereinek életében. Mózes egy égő csipkebokorból hallja az Úr szavát. A pusztában vándorló nép tűzoszlopnak látja Istent. Nem véletlen, hogy az óziráeli igehirdetés egyik nagy bizonyágtétele így szól: „Az Úr, a te Istened emésztő tűz” (5Móz 4,24). Illés próféta oltárára mennyei tűz csap le az égből. Jeremiás próféta pedig egyenesen úgy érzi, hogy ez a mennyei tűz a csontjaiba van rekesztve! S hogy itt mennyire nem csak valamiféle ótestamentumi sajátosságról van szó, azt mi sem mutatja jobban, mint a legnagyobb újszövetségi istentapasztalás, a pünkösöd, amikor a Szentlélek kettős tüzes nyelvek alakjában száll alá az apostolokra.

Ebből a bibliai, üdvtörténeti háttérből világosodik ki, mennyire nem eksztázis Pál apostol részéről, amikor szeretett lelki fiát, Timóteust lelkigondozva a tűz képét használja, mondván: „Gerjeszd fel az Istennek kegyelmi ajándékát”, azaz: Gerjeszd fel magadban a Szentlélek tűzét! A Szentlélek az Ige szolgáinak kegyelmi ajándéka! Az Ige szolgálatában – bármely szinten történjék is az – mindig az a kulcskérdés: mi van a Lélek tüzevel? Ég-e benned a Szentlélek tüze? Ha rendezni akarod az életed, ha gyógyulni akarsz, ha szárnyra szeretnél kelni, egyetlen dolgot kell tenned: felszítani, felgerjeszteni magadban a Szentlélek tűzét! Jertek azért, hallgassuk meg most az Ige üzenetét a Szentlélek tüze felgerjesztéséről!

I.

Alapigénk első üzenete mindjárt azért érint oly közelről bennünket, mert arra mutat rá, mi történik velünk, ha nem vesszük komolyan a Szentlélek tűzét. Egyszerűen az, ami Timóteussal történt: erőt vesz rajtunk, eluralkodik felettünk a félelem lelke, vagy még pontosabban, szó szerint a féltékenység, gyávaság és a csüggedés. Vagyis az a sajátos negatív hangulat, amikor az ember úgy érzi, jobb volna lelépni, visszavonulni, eltűnni. Azaz úgy tenni, ahogy az a bizonyos „gazdag ifjú” az evangéliumban, vagy ahogy Márk cselekedett a Gecsemáné kertjében, amikor úgy elfutott, hogy még az ingét sem sajnálta; vagy ahogy Démás szökött meg Pál apostol mellől, és ahogy azóta is sokan tesznek az egyházban, a gyülekezetekben. Igen, mert ez törvényszerű: ahol a Lélek tüze hamvadni kezd, ott azonnal fellobbannak a lét miatti félelem és féltés emésztő tüzei.

1. S hogy csakugyan milyen halálosan komoly dolog ez, azt mi sem mutatja jobban, mint az, hogy íme, még egy Timóteuson is erőt tud venni a félelem! Pedig Timóteus nem volt akárcsi! Fejre, a nagy újszövetséges szinte már dicshimnusz zeng erről a kitűnő fiatalemberről. És mégis! Timóteus is ember! Még a lelki ember is ember! Timóteusnak, úgy látjuk, három fronton kellett harcolnia. Harcolnia kellett az idősebb nemzedékkel a saját lelkipásztori tekintélyéért, hiszen fiatalember volt, akit könnyen lekezelték az öregek. Ugyanakkor harcolnia kellett a gyomrával. Gyakori gyengélkedésével, ami nyilván kihatott a hangulatára, a lelkiállapotára. És harcolnia kellett a keresztyénség ellenfeleivel, valamit a mártírium gondolatával, hiszen ekkor kezdődnek a keresztyénüldözések.

Tehát volt bőven indoka Timóteus életében a félelemnek. S lám, kezdte is legyőzni őt a kísértés.

2. És most vegyük hozzá az eddigiekhez azt is, hogy a félelem esélyeit mindig megnöveli a minden környezetben feltalálható tűzoltók működése. Sok fiatal, lelkesedéssel teli lelkész azért nem tud a gyülekezetben az ötről a hatra jutni, mert a presbiterei valószínűs tűzoltók! És most gondoljunk arra, hogy pl. egy theologiai akadémián is milyen tűzoltás folyhat! A sok száraz, kimerítő, unalmasnak érzett előadás! Aztán a cinikus, a hitetlen theologusok „működése”! A barát vagy barátnő véleménye! Az irodalom! A televízió! A filozófia! Az a csoda, ha ebben a tűzoltásban egyáltalán izzik vagy pislákol még a zsarátnok. Hogyan is olvassuk Jack London döbbenetes elbeszélésében? A hősi-vatagban didergő vándor végre talál egy fenyőt, aláhúzódik, nagy nehezen tüzet csíhol, de a tűz felmelegíti a fagyott hótömböt a felette levő faágon, ami természetesen lezuhan a kis tüzeckére és eloltja azt. Hány ilyen „hócsomó” hull naponta csak itt közöttünk is a Lélek tüzeckéire! Éppen ezért létfontosságú a kérdés: mi van a tűzzel?

3. És harmadszor azért döntő ez a kérdés, mert a tüzet helyettünk senki sem tudja újra feléleszteni! Pál nem élesztheti Timóteus helyett! Ahogyan pl. más nem tanulhat meg helyettünk semmit! Más nem lakhat jól helyetted! Mástól hiába várod, hogy majd ő felszítja a tüzet és lelkesít. Csalódni fogsz. Csikesz Sándor doktorálásra szólított fel egyszer egy tehetséges fiatal budapesti lelkészt. A fiatalember azonban nem jelentkezett, s akkor Csikesz kérdőre fogta: Gyerök, miért nem jöttél? A kis káplán dadogva kezdte magyarázni: Tetszik tudni, professzor úr, vőlegény vagyok, majd az esküvő után jövök, az én drága feleségem fog lelkesíteni engem! – Gyerök, elvesztél! – bömbölte Csikesz Sándor. – Mert jegyezd meg, hogy a feleség aspirál, konspirál, desperál, de sohasem inspirál! – S valóban! A fiatalember itt öregedett meg Budapesten. Én még ismertem. Sohasem doktorált le életében! Sőt inkább nagyon is kiábrándult, cinikus emberré vált. Ezért olyan fontos a kérdés: mi van a tűzzel?

II.

Ugyanakkor azonban azért is, mivel Igénkből az a nagy evangélium szól, hogy nekünk nem kell a félelem embereivé lennünk! Nem törvény, nem parancs, nem végzet, hogy a csüggedés emberei legyünk. Ellenkezőleg! A Szentlélek azért adatott belénk, és azért van benned, hogy képessé tegyen a szolgálatra. Mintha a modern ének szavaival biztatna az Ige: Lásd, mit tehet jóságos Lelke veled? Vajon mit tehet?

1. A Szentlélek az erő emberévé tehet! Mivel ő „az erőnek lelke”. S hogy ezen mit kell érteni, azt szövegelemzés helyett hadd világítsam meg egy levélrészlettel. Ezt a levelet nemrégén kaptam a végeken szolgáló egyik lelkész társamtól: „Harminc éve szolgálók itt a határszélen, hét fogyó kis gyülekezetben. Itt hirdetem hűséggel és boldogan a Krisztus evangéliumát.” Íme, testvéreim, ez a Szentlélek ereje! A Lélek téged is, mindnyájunkat ilyen erős emberré tehet. Nem nyafogó, fejfájós, mindig mindenhol me nekülgni akaró nyúllá, hanem az Ige kitartó, hűséges, alázatos és boldog (!) szolgálójává azon a helyen, ahová állítottunk!

2. De a Lélek tüzét azért sem szabad engedni kialudni, mert a Lélek az Ige szolgálóját a szeretet emberévé teheti. Olyan emberré, akinek a többiek üdvössége fontosabb, mint a saját léte. A teológián tulajdonképpen ilyen emberré akar kiképezni bennünket a Lélek. Olyan emberré, aki testvérül született a másik nyomorúsága idejére. Ahogyan annak idején Schweitzer Albertet, a mi napjainkban ugyanúgy egy kis öreg, rettenetesen csúnya apácát, Teréz anyát csodálja a világ. Mivelhogy ez a kis töpörödött apáca ma a szeretet példája. Íme, ilyen emberré tehet a Szentlélek. Ezért nem mindegy, hogy mi van a tűzzel.

3. És harmadszor nem mindegy azért sem, mert a Szentlélek az övéit a józanság embereivé teszi. A józanság a félelem harmadik ellentéte. A félelem ugyanis mindig egy fajtája a részegségnek. A Szentlélek viszont kijózanít. Azaz nemcsak a borospoharat tudja kiemelni a kezünkéből, hanem a túlzásoktól is meg tud óvni. A Lélek józansága: megóv önmagam értékeinek és mínuszainak az eltúlzásától. A másokkal szembeni túlzásoktól, a túlzott megvetés és túlzott rajongás kísértésétől. Röviden: a Szentlélek józansága Isten útjának, véleményének felismerése. Valahogy úgy, ahogy Pálékkal történt, amikor megértették, miért van útjukban annyi akadály (ApCsel 16,10).

Íme az érem másik, pozitív oldala. Mivé tehet a Lélek? Az erő, a szeretet, a józanság emberévé. Új emberré, aki alkalmas az evangélium hirdetésére. Torrey, ez a nagy igehirdető mondja el, milyen keserves volt igehirdetői szolgálata a Szentlélek nélkül. Prédikáció közben a zsakettjének gombját csavargatta. Alig várta, hogy vége legyen a szolgálatoknak. Ám egyik napon váratlanul, kegyelemből, elnyerte ő is a tüzet! Attól kezdve alig várta, hogy prédikálhasson. Áradt belőle az Ige, a tűz, a hit. Maga sem ismert magára. Eltűnt életéből a félelem, és helyét elfoglalta az erő, a szeretet és a józanság. Hát ezért nem mindegy, ezért létfontosságú kérdés az Ige szolgálatában: mi van a tűzzel?

III.

Ezek után világos ugyebár, hogy már csak egy kérdés van hátra: hogyan történhet a Szentlélek tűzének felgerjesztése? Íme, erről beszél mai alapigénk utolsó üzenete, mondván: úgy, ha nagy hálaadásban felidézzük újra meg újra elhívásunk csodáját! „Hívott titeket szent hívással” – mondja a 9. vers. Nálad nem így történt? A te elhívásod miről beszél? Nem arról-e, micsoda „csoda” a kegyelem? Hogy ma is van „szent” hívás? Hogy elhívásod nem tavaly vagy tavalyelőtt történt, hanem azért történt, mert elvégezte már ezt Isten „örök időknél előtte”? Ezt a kegyelmet kell felidézni a nehéz órákban, napokban vagy hónapokban. Ezt kell újra meg újra átgondolni. Köztudott, hogy Isten nagy embereinek mindig milyen kísértése volt a levertség és a szomorúság. Spurgeon sokszor beszél erről prédikációiban. De elmondja azt is, hogy levertségei idején mindig felidézte elhívását. Hogyan is volt azon a viharos napon, amikor bemene-kült egy kis kápolnába s ott szólította meg az Ige: „Térjetek hozzám, hogy megtartassatok, föld minden határai” (Ézs 45,22). Van neked ilyen elhívásod? Ha van: idézd fel, éld át újra meg újra ujjongó örömmel! Ha nincs: akkor én most itt ezennel átadom. Isten most hív téged is. Nem számít, hogyan gondolkodtál eddig. Eltöröltetett. Jöjj, állj be a Krisztus szolgálatába. Kerüljön, amibe kerül. Élni egyedül Krisztusnak érdemes. Micsoda öröm volna nem csak a mennyben, hanem a te szívedben, a pokol hogyan változna át egy pillanat alatt mennyországgá, ha most el tudnád mondani: „Amint vagyok sok bűn alatt, de mert hallom hívó szavad, ki értem áldozád magad, Uram Jézus, jövök.” Bizony mondom néked, ha ezt szívből ki tudod mondani, azonnal fellobban a tűz. S átéled te is a kibeszélhetetlen csodát: „Nem félelemnek Lelkét adott nekünk az Isten, hanem erőnek, szeretetnek, józanságnak Lelkét.” Ámen.

Visszatérés – új küldetés

Alapige: Lukács 10,17–20

Bibliailvasás: Ézsaiás 55,1–13

1. Az Igében visszatérésről van szó. Azok, akik visszatértek, megelőzőleg elindultak; a visszatérést megelőzte egy küldetés vagy kibocsátás. Mire küldötte ki Jézus a hetven tanítványt? Igehirdetésre, betegek gyógyítására, az Isten országa közelségének a kinyilvánítására. Mire küldött ki bennünket huszonöt, harminc, ötven vagy még több eszterdóval ezelőtt az iskola? Felszerelt bennünket tudománnyal, ellátott jó tanácsokkal, hogy becsületes munkával, helytállással egyfajta küldetést teljesítsünk ebben a világban. Az iskola megfelelő ismeretmennyiséget és a szeretet megbecsülésére irányuló nevelést adott nekünk útravalóul. Jézus többet adott egykor a tanítványok seregének. Többet ad ma is. Aki az ő követeként jár e világban, annak a küldetéséhez hozzáadja önmagát. Ez a jézusi többlet! Boldog az, aki ezzel tud elindulni. Közülünk az boldog, aki ezzel indult!

És most visszatértünk. Többen nem is első alkalommal, hanem sokadszor: Hogyan térünk vissza? Többnyire megöszülten, megviselten, meghajlottan, ³⁶fáradt testünkben a betegség tövisével. De nem ez a lényeges. Hogy a külső emberünk megromol, azt az élet rendje hozza magával; ha közben a belső emberünk épül, akkor minden rendben van. Az a lényeges, hogy belsőleg hogyan térünk vissza. Mi van az éntünk belsejében, a lelkünkben?

Számba vesszük: mit sikerült elérnünk az elmúlt évtizedek alatt? Mit mutat a mérleg? Többnyire nem azt, amire számítottunk. Milyen sok terv, kiszínezett álom élt a szívrünkben elképzelt jövőnk felől! És mennyi minden beteljesületlenül, torzóban maradt. Többnyire nem sikerült azzá lennünk, amivé szerettünk volna lenni, s még kevésbé sikerült megváltanunk a világot! Mindnyájunk visszatérésében van valami szomorú lemondás.

Az egykori tanítványok egészen másként tértek vissza. Ők örömmel tértek vissza küldő Urukhoz. Örömük oka egy drága tapasztalat volt, aminek így adtak kifejezést: „Uram, még az ördögök is engednek nekünk a te neved által.” Elgondolkoztató beszámoló ez, ha önmagunkra gondolunk. Vajon nem az-e a mi kudarcaink oka, hogy mi nem az ő nevében indulunk el, hanem valahogy másként? Talán emberek nevében, világnézetek nevében, múltbeli hősök nevében vagy éppen a magunk nevében akartunk valami csodásat, valami nagyszerűt, valami sohasem látottat cselekedni. Rá kellett döbbsenünk arra, hogy ezért nem olyan eredményes a munkánk, a szolgálatunk, amint azt szeretnénk. Életünk nagy tanulságát most talán mindannyian abban látjuk, hogy másként nem lehet, csakis az ő nevében! A maga örhelyén, munkamezején ki-ki az ő követe ebben a világban. Örökkévaló Urunk küldött mindannyiunkat azzal a megbízatással, hogy gazdagítsuk a szegény valót. Hogy a gonoszság által megszállt világban a jóság eszközei legyünk. Emberi erővel nem lehet megfékezni a démoni hatalmakat – de az ő nevében még az ördögök ellen is diadalmasan lehet küzdeni. Így lehet a küldő Mesterhez számadásra nekünk is örömmel visszatérni.

2. Jézus így felel a hetven tanítvány örvendező beszámolójára: „Látám a sátánt mint a villámlást lehullani az égből.”

Ez a mondat egy kicsit lehűti a visszatérő tanítványok lelkesedését. Jézus mintha ezt mondaná nekik: Azt gondoljátok, hogy ti vagytok azok, akik nagy dolgokat cselekedtek e világon? Hát ne higgyétek! Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Lássátok meg, hogy tulajdonképpen én cselekedtem általatok. Az én Lelkem munkálkodik bennetek.

Tanuljátok meg végre, hogy az én követségemben nem erővel, nem hatalommal, hanem az én Lelkessel lehet csak nagy dolgokat művelni!

Jézus Krisztus azért jött e világra, hogy a gonoszság művét lerontsa. Ártatlan halálával eleget tett Isten bünt gyűlölő igazságának. Kiengesztelte a bűnök miatt rettenetesen haragvó Istent. Feltámadásával pedig diadalt ült a Sátán, a pokol és minden gonosz hatalmasság felett. A válság nagy művének befejezése után visszatért az Atyához, a mennybe. Ebben a megdicsőülésben két dolog lett nyilvánvalóvá. Egyrészt Krisztus felmagasztosult, másrészt a Sátán megaláztatott. Krisztus az Atya jobbján ül, a Sátán levetetett a földre. Az Ótestamentumból, különösen a Jób könyvéből úgy tudjuk, hogy a Sátán is odatartozott Isten udvartartásához. A mennyei seregszemplén ő is rendszeresen megjelent. Isten őt is számoltatta: hol és merre jártál, kit és mit láttál? Azt mondhatnánk, hogy a mennyei udvartartásban a Sátán az államügyész szerepét töltötte be. Nevéhez méltóan ő a vádló, aki még Isten választottait is megvádolja. Annak örül, ha a teremtményt Teremtőjével ellentétbe tudja állítani. Az ószövetség idején ez volt a gonosznak, a vádlónak a szerepe a mennyben.

De Krisztus megdicsőülésével a Sátán aláhullott. A mennyben már semmi hatalma sincs. Alázuhant, s most itt, az utolsó erősségében, a földön igyekszik a lábát megvetni. Így tanít a Szentírás sorrendben utolsó könyve, a Mennyei Jelenések könyve: A „Sátán veteték a földre, és az ő angyalai is levettetének ... a mi atyánkfiaiak vádlója levettetett, ki vádolja vala őket éjjel és nappal a mi Istenünk előtt” (Jel 12,9–10).

Itt a földön még van ereje! Krisztus tudja, hogy ezt az erőt az övéi nem kicsinyelhetik le. Nem lehet a gonoszság erőt egy kézlegyintéssel elintézni. Minden tanítványnak küzdenie kell ellene. Tudjuk, ehhez erőnk kevés. Azonban Krisztus erre is gondolt: „Ímé, adok néktek hatalmat, hogy a kígyókon és a skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején; és semmi sem árthat néktek.”

Lehet, sőt bizonyos, hogy eddig sokszor kudarcot vallottunk. De ímé, ezentúl lehet másként is. Krisztus erejével diadalmaskodunk. A visszatérés után lehetséges, sőt kell is az újraindulás. Öregen is, megfáradtan, betegen is? Kétségtelenül. Urunk ennél a mostani mérőföldkőnél arra készítet, hogy ne csak szégyenkezve tekintsünk a megtett útra, hátrafelé, hanem merjünk hittel előrenézni. Ha az ő ereje munkálkodik bennünk, lehet győzedelmesen továbbhaladni vele az úton.

3. Végül arról is szól a mi Urunk, hogy ha vele járunk, igazi, maradandó örömben lesz részünk. A pillanatnyi siker elkábíthat, megszegényíthet. A nyomában járó öröm is mulandó. Az első újabb sikertelenségnél odalesz még az emléke is. Jézus pedig maradandó örömmel akarja megajándékozni azokat, akiket a maga követőiül használ föl ebben a világban. Ezért így igazítja ki tanítványait: „De ne azon örüljétek, hogy a lelkek néktek engednek; hanem inkább azon örüljétek, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben.”

Itt a földön sokféle nyilvántartásban vagyunk benne. Nevünket bejegyezték a keresztelési, konfirmációi, házassági anyakönyvekbe, egyéb nyilvántartásokba. Örömmel hallani, hogy nem csak ezekben lehetünk benne. Nemcsak az iskolai matrikulában, névsorban, nemcsak a földi nyilvántartásokban, hanem a mennyei anyakönyvben is. Sokféle nyilvántartásból ki is iktatnak bennünket. De a nagy vigasztalás abban van, hogy az „élet könyvéből”, a mennyei nyilvántartásból nem törlik ki a nevünket. Jézus maga ígéri ezt nekünk, amikor így szól: „Aki győz, az fehér ruhákba öltözik; és nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből” (Jel 3,5).

A te neved is, az enyém is benne van ebben a könyvben. Nem úgy van, hogy mi írjuk be a nevünket a történelembe. Nincsenek efféle vágvaink. Az elmúlt évezredekben sokan igyekeztek nevet szerezni maguknak. Vérrel és könnyel írták be nevüket a történe-

lem lapjaiba. Milyen sok szidálom, tehetetlen átok, keserűség kísérté e nevek említését! A mennyben feljegyzett nevek ellenben azokéi, akik Istennél kegyelmet találtak. Az ő végtelen irgalmasságából lehetünk benne az örök életre eljegyzettek névsorában.

Visszatérünk, mint egykor a hetven tanítvány. Azok a küldő Mesterhez, mi pedig a lelki édesanyához, a kibocsátó iskolához. Ha a múlt esztendő, évtizedek eseményeiben önmagunkat keressük, elcsüggedünk és elszomorodunk. De ha szürkülő emlékeink mögött és fölött őt keressük, megtaláljuk a hálára indító drága mérföldkövet. Tévedtünk, botladoztunk. Ha újrakezdhetnénk, sok dolgot másképpen cselekednénk. Megváltottunk. Ő azonban nem változott s nem változik meg soha: ő tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. S ha gyarló életünk során az ő szent arca legalább rész szerint kiábrázolódik bennünk: nem éltünk hiába. Ámen.

Fazekas Zsolt

Ne félj, mert én veled vagyok!

Alapige: Ézsaiás 43,5–10

Bibliaalvasás: János 10,1–16

Ne félj! Milyen drága biztatás ez minden kor emberének. Jó ezt hallani, különösen akkor, amikor életünk Ura, gondviselő Istenünk mondja ezt a mai gyülekezetnek.

Izráel népe a babiloni fogságban éli át nap mint nap a félelem gyötrő, pusztító mélysegeit. Helyzete kilátástalan, emberi segítségre nem számíthat. Ellenséges környezetben, pogány emberek között kell rádöbbsennie bűnére: elhagyta Istent, az élő vizek forrását, hogy repedezett kutakat ásson magának. Nem tartotta meg a szövetséget, és nem hallgatott Isten beszédére. Hütlenségének természetes következménye: „Az egész föld pusztasággá és csudává lesz, és e nemzetek a babiloni királynak szolgálnak hetven esztendeig” (Jer 25,11). Alapigénkben az igazságosan ítélő Úr irgalmasan lehajol a néphez, és így vigasztalja: Ne félj!

Mi is annyi mindentől félünk! Féltünk a betegségtől, az öregedéstől, a haláltól. Féltünk embertársaink rosszindulatától, a zsarolástól, mások sikereinek minket hátrányosan érintő következményeitől. Féltünk az elszegényedéstől, az éhenhalástól, a természeti csapásoktól. Féltünk szeretteink elvesztésétől, a magánytól, a már imádkozni sem tudó lelki némaságtól. De félünk-e eléggé a bűnöktől, az Istennel szembeni hütlenségtől, az engedtlenségtől? Jobban félünk-e Isten ítéletétől, mint a világ sokféle bajától, nyomorúságától?

Amikor már a félelem határozza meg létünket, gondolkodásunkat, szavunkat vagy szótlanságunkat, akkor Isten lehajol hozzánk, és azt mondja: Ne félj! Lehet-e erre a vigasztalásra, biztatásra életet és jövőt alapozni? Lehet és kell, mert biztosíték erre Isten szava: „Én veled vagyok.”

1. Isten jelenlétének konkrét következménye: egybegyűjti a népeket.

Izráel népe a fogságban is szétszórtságban van. Viszont a szétszórtság ott és akkor pusztulást jelent. Babilonban a pusztulás így jelentkezik:

a) A fogságban nincs segítség. Kitől is várhatna segítséget az, akit éppen csak élni hagynak, de mindenétől megfosztottak? Elhurcolták otthonából, házáat, vagyonát felégették, romokban fekszik városa, hamu takar mindent. Éjjel-nappal hulló könnye a kenyere, és rá kell döbbsennie arra, hogy árvaságában egyedül csak attól jöhet segítség, akit elhagytak és megutáltak, akitől álnokul elfordultak.

b) A fogságban nagy a beolvadás veszélye. Idegen földön, idegen nép között könnyen elveszíti önazonosságának tudatát az elhurcolt nép. Kényelmesebb meghajolni az

ellenség bálványai előtt, mint állandóan kiállni az igaz Isten mellett. Van-e és lesz-e ereje ennek a közösségnek hetven éven át Dániellel együtt mondani: „Ó, király, mi a te isteneidnek nem szolgálunk, és az arany állóképet, amelyet felállítottál, nem imádjuk?”

c) A fogságban megszűnik az istentisztelet. Távol a jeruzsálemi templomtól, Babilon folyóvizeinél ülnek és sírnak: „Hogyan énekelnek az Úrnak énekét idegen földön?” (Zsolt 137,4)

Megdöbbenő hasonlóságot fedezünk fel a régmúlt és a ma között. Vajon mennyivel különb mai állapotunk? Nem a biztos pusztulás felé halad-e Isten mai népe, amikor a babiloni fogság mindenféle nyomorúsága jellemzi életünket? Honnan várjunk ma segítséget? Fogva tartanak a bűnök, a szenvedélyek. A mindennapi kenyérgondok keserű könnyekre fakasztanak. Aggodalmaink és önzésünk bilincsei között szenvedünk. Még tágas palotáinkban, jól menő üzletünk bevételeivel, még gyorsan szárguldó gépkocsinkal sem tudunk kimenekülni a betegség, a gyász, a hitelenség dróthálói közül. Tudunk-e a zsoltárossal együtt a hegyekre tekinteni? Tudjuk-e vele vallani: az én segítségem az Úrtól van!?

Kisebbségi létünkben ne csak arra gondoljunk, hogy anyanyelvünk tisztaságát, kultúránkat, hagyományainkat, önazonosságunkat elveszíthetjük. Gondoljunk arra is, hogy milyen szörnyű veszedelmet jelenthet a hitetlen, az Istentől elfordult világba való beolvadás. Hitünk tisztaságának megőrzésével erdélyi magyarnak is könnyebb megmaradni.

Az egyházi statisztikák szomorú adatai szerint egyre kevesebben vesznek részt az istentiszteleteken. Ma nem pogány népek, idegen hatalmak tiltanak el az istentisztelet gyakorlásától, hanem mi magunk szüntetjük meg azt kényelmünkkel és a bennünk hatalomra törő világias lelkülettel. Ha nem lesz egész életünk istentisztelet, akkor a biztos pusztulás felé rohanunk!

De vigasztal az Ige: Isten ebből a fogságból akarja egybegyűjteni sokfelé szétszórt gyermekeit.

2. Kiket gyűjt egybe Isten?

Az Ige felsorolja, hogy Isten kiket gyűjt egybe: magodat, fiaimat, leányaimat. Isten az ő gyermekeit gyűjti egybe. Azokról van szó az Igében, akik Ábrahám vér szerinti utódai? Vajon csak Izráel fiainak szól az ígélet? Az Ige világossá teszi, hogy mindazokról szó van, akik az ő nevéből neveztetnek. Boldogító ígélet ez nekünk, akik Krisztusról neveztetünk keresztyéneknek. A hívők közösségéről van szó, azokról, akik hit által elfogadják Isten atyai szeretetének legfőbb bizonyosságát, az ő Egyszülöttjének váltságahalálát. Bizalommal és reménységgel gondoljunk arra, hogy Isten szabadulásra és üdvösségre egybegyűjtő terve reánk is vonatkozik, amennyiben nem csak színből, hanem valósággal, szívből és hit által tartozunk a Krisztus megváltottainak közösségébe. Isten teremtményeiként egyetlen pillanatra sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az Úr a saját maga dicsőségére teremtett bennünket. Nagy méltóság és óriási felelősség ez egyben. Jelenti azt, hogy Isten gondviselő atyánk, de jelenti azt is, hogy mi az ő dicsőségét szolgáló, mindenkor hűséges és engedelmes gyermekei kell hogy legyünk.

Alapigénk azonban még mást is mond: „Hozd ki a vak népet, amelynek szemei vannak, és a süketeket, akiknek füleik vannak!” Ez ítélet Izráel felett, mert láthatta volna Isten hatalmának és gondviselő szeretetének a jeleit, de bűnös elvakultságában, elfordulásában éppen a lényegét nem látta meg. Hallhatta volna Isten szavát a próféták igehirdetésén keresztül, de nem tudott eléggé figyelni arra, aki szüntelenül üzent: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy! Mikor vízen megy át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok el nem borítanak, ha tűzben jársz, nem égsz meg, és a láng meg nem perzsel téged” (Ézs 43,1–2). Süketiségének és vakságának következménye a babiloni állapot, amelyből most Isten kész kihozni népét.

Ítélet ez az Ige felettünk, akiket Isten süketségünkben és vakságunkból akar gyógyítani. Mennyi áldott alkalom volt, amikor hívó szívé bizonyoságtevő szolgálk által üzente Isten velünk kapcsolatos tervét, minden bölcs szándékát. De mi inkább hallgatunk a világ csábító, kísértő zajára, vagy inkább menekültünk süketségbe, amelyben csak hitetlen, bűnökkel terhelt, állandó ideges állapotban szenvedő szívünk zakatolására voltunk képesek figyelni. Hány csodának lehetünk volna szemtanúi, ha elvakultan és megvakultan nem csak magunkra, hanem Istennek ebben a világban véghezvitt tetteire tudunk volna tekinteni. Süketségünkben és vakságunkból akar Isten meggyógyítani, hogy rá és egymásra figyelő, szolgáló gyermekei legyünk.

3. Az Igében szó van végül az egybegyűlteknél szolgáló szolgálatáról.

Azoknak, akik megtapasztalták Isten szabadító tettét, mindenkor feladatuk a bizonyoságtétel. Isten hatalmának és felségének a tanúi kell hogy legyenek. Nem könnyű feladat, mert Isten igazságát kell hirdetni. Sokszor még a tényleges szabadulás előtt kell Izrael népének úgy megállnia a pogányok között, hogy életmódjából, hitéből, Istenre való szüntelen figyeléséből és engedelmességéből nyilvánvaló legyen a világ előtt: igazuk van. Ez az igazság azonban nem saját, emberi igazuk, hanem az a végső következtetés, hogy Isten igaz.

Isten tanúi és szolgálói vagyunk, mert elválasztott bennünket. Ránk bízta a bizonyoságtétel felelősségteljes szolgálatát, hogy megértsük és megértessük: egyedül ő az Úr. Megtapasztaltad-e, testvérem, hogy életed legnagyobb fogságaiban, a legnehezebb helyzetekben is, a pusztulás útjáról az életre és a szabadulásra vezetett ki téged Isten szerető gondviselésével? Hiszed-e, érted-e, hogy nélküle semmire sem jutottál volna, hogy nélküle céltalan és hiábavaló minden fáradozásod és küzdelmed? Le tudsz-e mondani a magad igazáról ahhoz, hogy az ő igazsága uralkodjék és határozza meg keresztyén szolgálatodat? Bíz magad az Úrra, hogy örök üdvösségre gyűjtsön egybe az által, aki az út, az igazság és az élet! Ámen.

Henk van de Graaf

Rotterdam, Hollandia

Rendben van-e az Istennel való kapcsolatunk?

Alapige: Lukács 4,14–21

Bibliailvasás: 2Timóteus 3,10–17

Ma rendkívüli figyelemmel fordulunk a Biblia felé. Hiszen ez illik a reformáció egyházához. Az egyház megreformálásával a Biblia újra visszakertült a helyére, és azok elé került, akiknek íratott. Az emberekhez, minden emberhez a saját anyanyelvén.

Ma a Lukács írása szerinti evangéliumból hallottuk, hogyan nyitotta fel Jézus a názáreti zsinagógában a Bibliát, Isten Igéjét.

Gondolatok-e valaha arra, hogy a zsinagógában és a templomban miért éppen a Biblia állt évszázadokon át a központban? Miért nem valami más szép könyv? Hiszen annyi szép és fontos dolog került papírra.

A ma délelőtti bibliai rész adja meg erre a választ. Jézus felnyitja a Bibliát, felolvasa Isten Igéjét, és így szól: „Ma teljesedett be az Írás a ti hallásotokra.” Tehát erről van szó.

A Biblia kinézésre olyan, mint egy a sok más írásmű között. Mégis a Biblia egészen más, mert ami benne foglaltatik, az nem az emberek gondolata, hanem emberek Isten általi ihletése, s így minden embernek szól. Minden más könyv emberek emberekhez intézett szava, míg a Biblia Istennek az emberekhez szóló Igéje. Amint Pál írja az

1Thessz 2,13-ban: „Ugyanezért mi is hálát adunk az Istennek szüntelenül, hogy ti befogadván az Istennek általunk hirdetett beszédét, nem úgy fogadtátok, mint emberek beszédét, hanem mint Isten beszédét (aminthogy valóságosan az is), amely munkálkodik is tibenetek, akik hisztek.”

A Biblia Isten hozzánk intézett szava. Nem csak egy akármilyen szélnek eresztett szó. Valahova irányul. Feléd, Istenre, Jézusra irányul. Ezért mondhatta: „Ma teljesedett be az Írás a ti hallásotokra.” Jézusban Isten Igéje a maga teljességében érkezett hozzánk, s köztünk lakozó élő Igévé lett. Jézusban öltött testet az Ige.

A templomban mindegyre az Igére figyelünk. Remélem, hogy otthon is hűségesen olvassuk a Bibliát. A Holland Bibliatársulat évente bibliaolvasó kalauzt ad ki. Mostanában sokan közülünk naponta együtt olvassuk a Bibliát a szecselevárosi magyar testvérgyülekezetünk tagjaival, úgy, ahogy erre az esztendőre ők azt számunkra összeállították.

Miért fáradozunk azon, hogy olyan behatóan olvassuk a Bibliát?

Ezen a délelőttön egy dolgot említék meg, hogy annak fontosságát hangsúlyossá tegyem. Olykor az az érzésünk támad, hogy valami hiányzik az életünkéből. Űrességet érzünk, s mintha csak rézből lenne az ég. Mintha csak saját visszhangunkat hallanánk. Mintha nem találnánk az Istennek való helyes kapcsolatot.

Ennek nem csak egy oka lehet. Például Isten azért rejti el magát, hogy annál hathatósbabban keressük őt. Vagy pedig a bűn áll az utunkban. Ezt az érzést igen gyakran okozhatja a bibliaolvasás elhanyagolása, értve ezt az Isten Igéjének hallgatására is.

Nemrég valami hiba történt a telefonommal. A kagyló halló része nem működött. Az én hangomat hallotta a másik fél, de én őt egyáltalán nem. Rájöttem, hogy a másik fél hall engem. Elképesztően tehetetlennek éreztem magam. Egy-egy szófoszlány megütötte ugyan a fületem, de nem tehettem mást, mint hogy arra kérjem, maradjon a vonalban a jó kapcsolat helyreállításáig.

Így kerülhet zavarba az Istennek való kapcsolatunk is. Az is zavarólag hathat például, ha csak imádkozunk s mindenről szólunk hozzá, de többé nem hallgatunk rá. Istennek való kapcsolatunk hallórésze működésképtelenné válik. Így Istennek nem adunk lehetőséget arra, hogy Igéje által hozzánk szóljon.

Igéje által mondja el Isten, hogy mit akar tenni, mit kér tőlünk s mit akar velünk. Tehát az Istennek való kapcsolatunkban csak úgy élhetünk, ha Igéjére hallgatunk s hűséges bibliaolvasók vagyunk.

Ezért nagyon fontos mindegyre feltennünk a kérdést: vajon rendben van-e Istennek való kapcsolatunk? Megragadjuk-e az alkalmat arra, hogy ne csak mi szóljunk hozzá, hanem ő is teljességgel szólhasson hozzánk?

A Bibliának, Isten Igéjének a rendkívüli volta abban van, hogy nem elméletet vagy pedig gyakorlati történeteket ad elénk. A Biblia, az Isten Igéje, erőt jelent. Telítve van Jézussal és az-ő erejével.

Így Isten erős, hatalmas Igéjét hallhatjuk, azt engedhetjük közel magunkhoz, és azt fogadhatjuk magunkba. Így tölthetjük fel magunkat erővel, Isten Lelkének erejével.

Így töltődik fel a saját magunk okozta üresség. Az ég többé már nem tűnik rézből levőnek, hanem tárva-nyitva áll. Így találjuk meg Istennek az emberrel való titkos kapcsolatát. Mert az Istennek való elrejtett kapcsolatot csak az ő félelmében élő lelkek találják meg (Zsolt 25).

E délelőtt a lehető legmélyebben megtapasztalhatjuk az Istennek való kapcsolatot. Az Úr szent vacsoráját Isten „látható Igéjének” hívjuk. Ezzel ma délelőtt Isten élő Igéjét, Jézus Krisztust fogadhatjuk be. Isten testté lett Igéje, értünk megtörtetett teste és kiontatott vére jegyeit és pecséiteit vesszük magunkhoz. Sohase menjünk el könnyelműen mel-

lette, s ne viselkedjünk hanyag módon vele. Járuljunk Jézushoz, engedjük őt magunkhoz.

Mert csak egyvalaki tudja helyreállítani az Istennel megszakadt és megzavarodott kapcsolatunkat. Jézus az, aki ténylegesen helyreállítja azt. Egyedül Jézus. Ámen.

Fordította: Cseh Zsolt

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

„Olyan jól elvagyunk!”

Alapige: Apostolok Cselekedetei 24,1–9

Bibliailvasás: 1Péter 5,1–11

Amikor a Krisztus ügye ebben a világban előrelendül, akkor a Sátán minden erejével azon van, hogy ezt megállítsa, félbeszakítsa, vagy teljességgel eltörölje a Földről. Nagyon de nagyon sokszor tapasztaltuk ezt általában az egyház története folyamán és közelebről gyülekezetünk életében is.

Akkor viszont, amikor nagy csendben és békességben vagyunk a világgal, a környezetünkkel, amikor megpróbáljuk az embereket úgy és olyannak elfogadni, amilyenek, s nem akarjuk őket az Úr Jézushoz vezetni, akkor a Sátán is nyugton van. Viszont ilyenkor a keresztyén közösség nem terjed, az egyház elerőtlenedik, tagjai és pásztorai egyébként vannak elfoglalva, csak az evangélium terjesztésére nem marad idejük. Ilyenkor a kísértő senkit sem bérel fel ellenünk, meg van elégedve, mert ahogy ma mondjuk, toleránsak vagyunk mindenkire, egyszerűen „olyan jól elvagyunk”!

Testvéreim, Jézus nem ezt bírta ránk! Isten sem azt várja tőlünk, hogy a békés egymás mellett élés érdekében mindenkivel kössünk kompromisszumot. Nem azt várja tőlünk, hogy nyugodjunk bele: „Ilyen a világ!” Nem! Az Úr akarata egészen más! Éspedig az, hogy tegyünk tanítványokká minden népeket (Mt 28,18 s köv.). Pál apostol ezt tette annak idején, s azért éri vád, mert nem tudják elviselni azok, akik a nyugodt, békés, de bűnös élet hívei, akik a nyugalmaikat és nem utolsósorban a kenyereiket féltik az apostoltól.

1. Pál apostolt, aki a jeruzsálemi gyülekezetnek adományokat visz (ApCsel 24,17), elfogják. Vádolják. „Anániás főpap néhány vénnel és egy Tertullus nevű ügyvéddel” megy Félix helytartóhoz. Az ügyvéd hízelgéssel, Félix dicséretével kezdi beszédét, csak azért, hogy célt érjen, hogy nagyobb legyen a hatás, és így számukra eredményesebb legyen a döntés. Kétségtelen, ez abban a korban általános gyakorlat volt. Sajnos ma is az! De mit tanít erről a Szentírás? A Példabeszédek könyvében olvashatjuk: „Az ezüstmáz bevonja az agyagedényt, a sima ajak pedig a gonosz szívet. – Beszédével álcázza szándékát a gyűlölködő, míg magában alattomoságot gondol. A hazug nyelvű gyűlöli azt, akit eltiport, és a sima szájú bukást idéz elő” (Péld 6,23.24.28). Másutt ezt olvassuk: „Aki hízeleg embertársának, hálót vet annak lába elé”, (Péld 29,5). Jézus is ismerte ezt a magatartást, ezért szólt így: „Jaj, amikor jót mond rólatok minden ember, mert ugyanezt tették atyáink a hamis prófétákkal!” (Lk 6,26) Ezt a fajta magatartást énekli meg Csokonai Vitéz Mihály A hízelkedő című versében:

Vigyázz! Ha a hízelkedő
Rád mosolyog: oly tükröz ő,
Kit mindig készen találsz;
Szinén lefestve láthatod
Saját rózsás ábrázatot,
De csak míg előtte állsz!

Valószínű, hogy Anániás főpap és kísérete is így gondolta azt, amikor Félix helytartó előtt álltak. Hisz ez az ember a megszálló hatalom képviselője, s az sem volt titok, hogy korábban rabszolga volt. Claudius császár szabadította fel, s 52-ben Qadratus szíriai helytartó által proconsullá lesz. Testvére, Pallas, aki az udvarban tevékenykedett, személyesen befolyásolta előmenetelét. Félix nyilvánvalóan gátlástalan, lelkiismeretlen, felkapaszkodott ember volt. Tacitus római történetíró mondta róla: „a királyi hatalmat a szolga gondolkodásmódjával gyakorolta”, tele önkényeskedéssel és embertelenséggel. Ez az ember Kr.u. 52–60 között volt helytartó. Pál 57-ben jött Jeruzsálembe, s így került eléje azok által, akiknek a legjobban kellett volna érteniük és tudniuk, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. De Pál felperesei nem érzik és nem értik teljes mélységében, hogy milyen gonosz, ostoba és szükségtelen dolog a Feltámadott ellen harcolni. Gyűlölték Pált. Gyűlölték teljes szívükből, teljes lelkükből, teljes elméjükben, és gyűlölték teljes erejükben. A hatalom vakká tette őket. Nem látják meg benne azt az embert, aki választott edénye (ApCsel 9,15–16), akire azt a nagy feladatot bízta, hogy juttassa el az evangéliumot Rómába. Ezzel szemben hízelegnek és kedvébe járnak annak az embernek, aki Pált el tudja tenni láb alól. Így saját emberi igazságukat védik és vélt hatalmi állásukat tartósítják. Ugye nem kellett volna ennek így lennie sem akkor, sem a közelmúlt történelmében?

2. Mi volt Pál ellen a nagy vád? Ez az ember „veszedelmes ember”. Miért látják így? Mert ahol Pál megjelenik, ott keresztyén gyülekezetek jönnek létre. Általa úgy terjed a Krisztusba vetett hit, miként tavasszal lombosodnak a fák és nyílnak a virágok.

Ma nem vádolhatnak ilyennel bennünket, noha van körülöttünk is nagyon sok „megkeresztelt pogány”. Sok ám a névleg keresztyén, az olyan ember, akinek az életében csak dísz az egyház közreműködése az élet nagy fordulóján. Napokban olvastam, hogy az USA-ból misszionárius csoport utazott Brazíliába. A hajóját 16 nap. Rövid időn belül kiderült, hogy a hajón a legénységen kívül 60 misszionárius és 60 turista volt. S mivel a hajó fedélzetén nem lehet mást csinálni, mint sétálni, beszélgetni és olvasni, a misszionáriusok meg voltak győződve, hogy ez a legideálisabb állapot a világon, s hogy a 60 turista megismerheti a keresztyénség alap gondolatait, sőt újjászületve szállhatnak le a hajóról. Eltelt három nap, s azt mondták, hogy nem kell lerohanni őket, van idő bőven! De pár nap múlva néhányan rádöbbsentek, hogy ők bizony most jöttek ki a szeminárium-ból, ahol nem tanulták meg, hogy a saját honfitársaikat mi módon kell evangelizálni. Előállt valaki, aki elmondta: „Én ugyan három éve lelkész vagyok, de soha nem evangelizáltam senkit személyes beszélgetés által.” Majd a kapitány engedélyével a legénységnek istentiszteletet tartottak, de oda mindössze egy ember ment el.

Valamelyikük felfedezte, hogy van a hajón az utasok között egy idős házaspár s a férfinak holnap lesz a születésnapja. Mindenkit meghívtak, hogy egyházi énekek éneklésével fogják megünnepelni a jeles napot. A hajó minden utasa jelen volt, zengett az ének, s boldogok voltak, hogy elővehették a Bibliát és bizonyosságot tehettek. Este boldogan állapították meg: minden embernek prédikáltunk a hajón. S elhatározták, hogy két nap múlva újra találkozni s egyházi énekeket fognak újra énekelni. De a hajó minden utasa két színtel feljebb ment. Nem akarták, hogy még egyszer behúzzák őket a csöbe! Ahogy később visszatekinttem a hajón eltöltött 16 napra, úgy láttam, hogy ez a helyzet kicsiben tükrözte az egyház állapotát a világban (Jim Petersen).

Pál találkozott a Feltámadottal, az ő megbízatásából és az ő erejével hirdette a Szentlélek által azt a távlatot, azt a boldog jövődöt az embereknek, amit a keresztyénség jelent. Hisz a földi életnek értelmet az élet utáni örök élet ad. Az ember nem nyugodhat bele a jelen helyzetbe. Nem elégedhet meg azzal, amit rákényszerítenek! Szüksé-

ges, hogy tudjon arról, aki szereti és megváltotta. Ekkor nem rettentí senki és semmi! Hisz amivel Pált vádolták, az halálos ítéletet vonhat maga után.

Pált először azzal vádolták, hogy a zsidók között világszerte lázadást szít az államhatalom ellen (16,19–21; 17,6 s köv.; 18,12 s köv.).

Másodszor, hogy ő a názáreti irányzat feje, amit éppen olyan államellenesnek tüntetnek fel, mint annak idején Jézust, az alapítóját...

Harmadszor, bűnös a templom megszenteltségének (21,27–29).

Az igazi vád viszont az, amit Pál később elmond Félix tisztartó előtt: „...mondják meg ezek maguk: találtak-e bennem valamilyen vétket, amikor a nagytanács előtt álltam, hacsak azt a kijelentést nem, amelyet közöttük állva kiáltottam: A halottak feltámadása miatt vádolnak engem ma előttetek” (24,20–21). Kapcsolatosan a Jézus feltámadásáról is vallomást tesz, de ez nem peranyag a római bíróság előtt. A húsvét ténye, az Úr Jézus Krisztus feltámadása ad erőt Pálnak a prédikálásban, de ez szolgáltatja egyben az alapot a hamis vádhoz. Ez a tény ad ma is erőt minden léleknek, hogy terjedjen a Krisztusba vetett hit embertől emberig.

Milyen boldog örömmel tették ezt eleink! Például Sztárai Mihály, aki Sárospatakról elkíséri urát a mohácsi csatába, ahol földesura meghalt. Mire visszatért Patakra, az új földesura már a reformáció híve. Ez Perényi Péter, a híres iskola alapítója. Amikor Perényi török fogságba esik, Sztárai kénytelen volt elhagyni Patakot. Oda megy, ahol a legnagyobb szükség volt rá: Baranyába. Kiáll a dombokra, és érces hangjával magyarul énekel. Az emberek előjönnek rejtekhelyeikből, a lápok és a mocsarak közül. Ekkor előveszi Bibliáját, prédikál nekik, és a Dráván innen és túl 120 gyülekezetet alapít.

Most is azt tapasztaljuk, hogy korunk embere ugyanolyan rejtőzködővé vált, de valahogy másként, mint a török időkben. Tény, hogy a lelkekben nagy kár keletkezett. Milyen jó lenne, ha Sztárai Mihályként mi is továbbmondanánk az evangéliumot, hogy tavasz legyen a keresztyén egyház gyülekezeteiben. Így nálunk is. Ámen.

Jan Struyk
Eibergen, Hollandia

A Mindenható árnyékában

Alapige: Birák 9,7–21
Bibliailvasás: Máté 7,15–23

A fák királyt kerestek, egy vezetőt, aki őket megvédelmezheti. Hosszú időn keresztül keresték a megfelelő jelöltet, de azok közül, akiket először választottak, senki nem akart király lenni. Ha hollandiai vagy erdélyi környezetben képzeljük el ezt a történetet, így mondhatnánk: az almafa azzal köszönte meg a megtiszteltetést, hogy olyan sok dolga lenne az uralkodással, hogy akkor nem tudna többé édes gyümölcsöt teremni, és csak ingadozna a többiek között. A szőlő sem akarta vállalni, mondván: ha fölöttek állnék, akkor hamarosan nem tudnék többé fűrtöt teremni és mustot adni. A körtefa is szívesebben maradt a gyümölcsösben, hogy az embereknek körtével szolgáljon. Tanácsalanságukban a fák végül is a túskebokorhoz fordultak, aki csodálatos ígéreteket tett. Minden nagyon szép lesz és mindenki biztonságot fog élvezni. Vagyis a fák az ismert választási ígéreteket hallhatták. Gondolatok egész nyugodtan az itt pár héttel ezelőtt lezajlott választásokra.

Mindenki számára lesz elegendő víz és tápanyag – mondta. De hamar kiderült a túskebokor igazi természete: a vízforrást elapasztotta, úgyhogy az alma- és a körtefa rövidesen elpusztult, a szőlővesszőket elfojtotta. A túskebokor király lett, de végül milyen

gyümölcsöt terem? Nem mást, mint tüskéket. Egy túske a talpamban vagy a csalán csípése nem igazán kellemes érzés.

Jótám meséjében, amelyet most olvastunk a Bírák könyvéből, a túskebokor árnyékot ígért, melynek Közép-Keleten, ahol olyan tűző napsütés és hőség van, igen nagy szerep jut. Árnyékot adni vagy valaminek az árnyékában meghúzódni életfontosságú. Magát Istent is hasonlítjuk az árnyékot nyújtó védelemhez; gondolhatunk egy dús lombkoronájú fára. A 91. zsolthár szövege így hangzik: „Aki a Felséges rejtekében lakik, a Mindenható árnyékában pihen.” Mindenki megérheti így, hogy a túskebokor nem nyújt árnyékot! Ez egy üres ígélet csupán, pusztá szavak a védelemről és biztonságról. A túskebokor ígéréte nem más, mint pusztá ígélet.

Ma Jótámnak ez a története áll a középpontban. Olyan mese, amely a királyságról, a vezető pozícióról, a hatalommal rendelkezőkről mond példátlan kritikát. Abimélek, Jótám egyik testvére éppen durva erőszak nyomán lett királlyá; először királlyá kiáltatta ki magát, s ennek indoklásául azt hozta fel, hogy ő mindannyiuk testvére. A többiek ezt elfogadható érvnek találták ahhoz, hogy megtegyék királlyá. Ezek után azonnal meggyilkoltatta 70 testvérét, csak Jótám tudott megmenekülni. Nagyon általános szokás volt ez abban az időben. Egyébként napjainkban is vannak vezetők, akik – úgymond – halottakon lépnek át; királlyá lesznek, és szó szerint kiiktatják vetélytársaikat. Nyilvánvalóan nem mindenki testvéred vagy pártolód, még akkor sem, ha ezt olyan erősen bizonyítgatják. A Máté evangéliumában azt mondja Jézus, hogy nem mindenki követi őt, aki azt mondja neki, Uram, Uram. Csak azok, akik az Atya akaratát cselekszik, csak azok mehetnek be a mennyek országába. Arra kell nézni, hogy milyen gyümölcsöt terem a fa. Jótám meséjéhez kapcsolódva azt mondja Jézus: a túskebokorról nem szednek szőlőt és a bogáncskóróról sem figét. Gyümölcsöikről ismerjük meg az embereket. Azok közül, akik igazán tudnak valamit adni, egy sem akar király lenni. Történetünkben a gyümölcsöt termő fák mind elutasítják a felkérést. Csupán egy semmit sem adó növény, egy túskebokor szeretne olyan nagyon király lenni. Mesénk arra mutat rá, hogy a jó vezető ritkaság. Legtöbbjük saját dicsőségére és hatalmára gondol. Mindennapjaink gyakorlatában még mindig aktuális ez a történet. Abiméleket a világból vett bármelyik diktátorral tetszésünk szerint be lehet helyettesíteni. Még ma is van sok olyan vezető szerte a világon, aki csak erőszakkal tudja megőrizni a hatalmát. A jobb fákat – azaz a jó vezetőket – mint államelleneseket hamar félreteszik az útból. De erről nem kell sokat beszélnem; hiszen éppen ti tudnátok nekünk sokat beszélni róla.

A Bibliában nagy bizalmatlanság van a királyokkal szemben, mivel csak egy király van, s ez maga Isten. E Király, vagyis Isten előtt nincs különbség az emberek között. Tulajdonképpen nem lenne szükség sem királyra, sem más vezetőre, ha mindenki elfogadná, hogy Isten az Úr és a Király a világ és az életünk felett. A földi királyok azonban sokszor hajlanak arra, hogy Isten helyét elfoglalják. Ez a Biblia alapvető kritikája a vezetőkkel és a királyokkal szemben. Tekintélyelvű és követelő kormányzás történik. A túskebokor árnyékot ígér, és megköveteli a fáktól, hogy keressék az ő árnyékát. Ha mégsem teszik, akkor a túskebokor megígéri, hogy tüze megemésztí majd őket. Amennyiben nem azt teszed, amit a vezetés, amit az állam akar, akkor rosszul végződhet a dolog. Egy angol szerző, Aldous Huxley könyve jutott ezzel kapcsolatban az eszembe. Ebben a könyvben az országban mindenki megfigyelés alatt áll, amiként azt főképpen a diktatórikus országok esetéből ismerjük. Félelmetes, ha azt érzed, hogy szüntelenül ellenőriznek, félelmes, hogy úgy kell élned, ahogy a feletted levő hatalom megköveteli; félelmes úgy élned, hogy az életedet a bölcsőtől egészen a sírig ellenőrzik. Megismétlem: ti tudjátok, mit jelent ez. Amennyiben másképpen akarnád az életedet berendezni, mint ahogy azt mások helyesnek találják, könnyen rendbontónak nyilvánítanak. Ha saját lelkiismer-

retedet követed, gyorsan szembetalálhatod magadat az előre megállapított normákkal, az uralkodó véleményekkel. De próbáld meg önállóan gondolkodni! Ne vesítsd el bátorságodat! Próbáld megtartani hitedet. A hatalom, a vezetés és az olyan rejtett hatalmak, mint pl. a divat és a korszellem, igyekeznek befolyásolni életedet. Végül az egyén személyiségéből, magából az emberből semmi sem marad meg, mivel mindenkinek olyanak kell lennie és úgy kell cselekednie, mint mások. Olyan ez, mint ha védelmet és árnyékot keresve meghúzódnánk a tövisbokor alatt. Így hallottuk Jótám meséjéből.

A dolog másik oldala az, hogy egy jó vezető, egy jó király árnyékot biztosít az ország lakóinak. A Biblia azt nevezi jó királynak, aki szolgál. Isten szolgáló király. Olyan fa, amely árnyékot ad; olyan fa, mely biztonságot és védelmet nyújt az embereknek. Olyan Isten, aki bármilyen körülmények között mellettünk áll. A jó fát jó gyümölcsseiről ismerheted fel. Így különböztethetjük meg a jó és a rossz hatalmakat is. Az a jó, ami biztonságot és védelmet nyújt mindenkinek. Ezt gyakran már előre megsejthetjük. Hol érezzük magunkat biztonságban? Hol vagy kinél tudunk meghúzódni, ha fenyegetve érezzük magunkat? Kinél merhetünk sebezhetőek lenni? Mert csupán akkor van bátorságod a legfájóbbat megmutatni magadból, ha elegendő bizalmat és védettséget érzel. Ha még nem szoktál le róla, kinél mersz sírni? Mivel gyengének lenni, szomorúságot és fájdalmadat vagy éppen szeretetedet és boldogságot igazán megosztani valakivel életünk egyik legnehezebb dolga. Szívesebben hősökönként magunk előtt. Letagadjuk és lenyeljük a sértést. Ha valaki megbánt bennünket és visszaél bizalmunkkal, akkor férfiasan elviseljük azt. Igen, férfiasan, mert főleg a férfiaknak kell erőseknek és hősöknek lenniük. Nincs annál rettenetesebb, mint ha valaki biztonságban tudja magát és mégis csalódnia kell. Megbízol egy barátodban, aki aztán elárul és titkodat kiszolgáltatja. A várt védelem helyett, a fa árnyéka helyett, a védtelenség és a bizonytalanság tüskéi szúrják a lelkedet. Hol, mikor, kinél tanulod meg újra, hogy nyílt és őszinte lehess? Hogyan tudunk kiszolgáltatottságunk fölül kerekedni? Miként tudnánk a szomszédainkban, a családjainkban és a barátainkban való bizalmunkat újra visszanyerni? Ez nem ritka kérdés egy olyan társadalomban, ahol megtanítottak egymástól félni. A másiktól való félelmet, aki elárulhat téged, nem könnyű dolog elfelejteni.

Így szól mai bibliai textusunkból két kép hozzánk. A fák, melyek árnyékot kínálnak; és a fák, melyek gyümölcsöt teremnek. Néha olyannak látjuk magunkat, mint akik egy fa árnyékában ülünk, máskor pedig olyannak, aki árnyékot kínál másoknak. Felváltva vagyunk fák vagy ülünk egy fa árnyékában. A két kép összefonódik, ha egy gyümölcsöt termő fát egyben árnyékot adó faként értelmezzük. Mi is mások számára mindenkor fák vagyunk. Vezetők, azaz szülők, akiknek hivatásunk szerint gondot kell viselnünk szerteinkre.

Ma természetesen különös figyelmet szentelünk az új templomnak, a gyülekezet otthonának, amely máától fogva legyen menedék számotokra. Olyan hely, ahol Istennel és egymással találkozhatok. Arra kérem Istent, hogy legyen ez a templom olyan hely, ahol sokan megtapasztalhatják mind az ő, mind az egymás árnyékának védelmét. Arra kérem az Urat, hogy ez az épület a Mindenható menedékhelye lehessen és legyen, ahol jó elidőzni, ahol nyugalmat találtok Istennél minden időszakban, és különösen akkor, amikor sok fenyegetés vesz körül benneteket. Sok kérdés foglalkoztathat most benneteket. Milyen lesz a gazdasági helyzet? Milyen jövő vár a kisebbségekre? Milyen sors vár rátok személy szerint? Sok minden szorongathat benneteket. De én azért imádkozom, hogy itt, ebben a templomban, melyet ma felszenteltünk, fiatalok és öregek egyaránt magának az Istennek árnyékában ülhessenek.

Jézus életét úgy is jellemezhetjük, mint egy olyan életet, amely az embereknek árnyékot és biztonságot kínál. Éppen a gyengék és a szegények kapták meg Jézusnál ezt az

új lehetőséget. „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket” – ez Jézus jól ismert kijelentése. Legyetek olyanok, mint a gyermekek – kéri Jézus. Vagyis merjetek újra sebezhetőek lenni. Merjetek az Úr árnyékában ülni. Ne csupán magatokkal foglalkozzatok. Ha mersz újra sebezhető lenni, és elismered, hogy szükséged van Isten árnyékára és oltalmára, akkor tudsz magad is mások számára árnyékot nyújtani. Arra hívtunk, hogy gyümölcsöt termő, árnyékot és védelmet adó fák legyünk.

Ez a két kép számunkra Istenről minden szónál többet mond. Számunkra Isten mindig olyan fához hasonlít, akinek az árnyékában jó elidőzni. Minden sallangtól és hősieskedéstől megszabadítva ülhetünk le ez alá a fa alá. Azzal a fájdalommal, ami bennünket ért, és azzal a bántással, amit mi okoztunk másoknak, a fa alatt megpihenhetünk. E fa hűsítő árnyékában sebezhetőségünk meggyógyul. Ez egy olyan csodálatos és bensőséges tapasztalat, melynek kifejezésére nincsenek megfelelő szavak. Énekelve és ünnepelve, dicsőítve és imádkozva van rejtekhelyünk a Mindenható árnyékában. Ámen.

(Elhangzott a marosvásárhelyi Szabadság úti református templom felszentelési istentiszteletén, 1992. október 18-án.)

Szekeres István

A „summa”

Alapige: Prédikátor 12,15–16
Bibliailvasás: 2Mózes 20,1–17

Ez a szó, hogy „summa”, latin szó. Már évszázadokkal ezelőtt helyet kapott a mi tiszta magyar szóhasználatunkban. Bizonyára olykor-olykor ti magatok is használjátok. Ha pénzről beszélünk, a summa magyarul összeget jelent. Egy jó summa pénz, egy jó összeg pénz. Más jelentései is vannak a summa szónak. Jelenti: mindennek a foglalatát. Jelenti azt, hogy mindent összevéve. Jelenti azt, hogy végső tanulság. Tehát végső tanulsága a Prédikátor könyvének. Mi már kiterjesztjük ezt a gondolatot, és így mondjuk: A hívő keresztyén ember a teljes Szentírás tanításához kell hogy ragaszkodjék.

Ennek a ragaszkodásnak az a feltétele, hogy a Szentírás tanítása és szelleme feloldódjék a keresztyén ember életében. Ugyanúgy kell hogy feloldódjék a Szentírás szelleme az ember életében, ahogy a só feloldódik az ételben. Ha nem oldódik fel a só az ételben és egy darabban nyeli le valaki, akkor az keserű. De amikor feloldódik az ételben a só, kellemessé teszi annak ízét. A Szentírás tanítása is így teszi kellemessé az életünket, amely tetszetőssé válik nemcsak a magunk számára, hanem tetszetőssé válik a másik ember számára, sőt tetszetőssé válik az Úristen számára is. Tehát ez a hívő keresztyén ember életének a summája.

Részletezzük ezt a summát, tanácsolja nekünk a Prédikátor könyvének utolsó két verse. A summa ezzel a felszólítással kezdődik: „az Istent féljed”. Mit jelent ez? Hidd, hogy van Isten. Ez a felszólítás azért fontos, mert a megelőző történelmi korokban is voltak emberek, akik nem hittek Istenben. A megelőző történelmi korokban voltak emberek, akik több istenben hittek. Voltak emberek, akik elhagyták egyik istent s egy másikban hittek, akit hatásosabbnak gondoltak. A Szentírásban fel van jegyezve, hogy amikor Pál apostol Athénben járt, az aeropaguson, az akkor ismert népek isteneinek szentélyeiben az egyik oltárra ez volt felírva: „Ismeretlen Istennek”. Az athénieknek mondott beszédében Pál apostol ezt mondta: „Akit ti nem ismerve tiszteltek, azt hirdetem én néktek” (ApCsel 17,23).

El kell mondanunk – tetszik, nem tetszik –, hogy az a kor, amelyben éltünk s élünk most is, elég goromba kor. Abban csúcspontba ér a kor gorombasága, hogy a rendszernek egyik jelszava ez volt: „nincs Isten”! És kényszerítette a gyermekeket és a felnőtteket, hogy tagadják Isten valóságát. Ha hiszed azt, hogy van Isten, akkor hidd, hogy ő az életed alkotója. Azért vagy ezen a világon, mert amikor Isten megtervezte ezt a világot, akkor beletervezte a te életedet is.

Az életet adó jó édesanya nem hagyja magára gyermekét, hanem mellé helyezi és táplálja. Ugyanígy Isten is hordozza és gondozza az életünket. Lehet, hogy voltál már olyan körülmények között, hogy azt gondoltad, nincs holnap, nincs következő óra, s akkor jött a felszabadítás, s te tudtad, ha embereken keresztül jött is a felszabadítás, nem emberek munkája volt, hanem az Úr Istené. Így kell hinned Isten gondviselését.

Bármilyen jó ember légy a közvélemény szerint, bármilyen jó ember légy a magad megítélése szerint, az Ige és a törvény megítélése szerint bűnös ember vagy. Sajnos valamennyien lelki foltokkal jövünk erre a világra. Ha valaki „bűnlapot” vezetne rólunk, már a születésünkkor nyugodtan ráírhatná: „bűnös vagy, gyermek, s ha megnősz, még bűnösebb leszel”.

Ha nekem van Istenem, akkor ettől az Istentől kaptam az életet s kapom az élet nagy ajándékait, kapom a bűnbocsánatot, az üdvösséget és az örök életet. Istenre támaszkodom, Jézus Krisztust követem, s ezt mondom: „Reád bízom magamat, te viseljed gondomat” (84. ének).

Ennek azonban feltételei vannak. A második feltétel így szól: Isten „parancsolatait megtartsad”. A Prédikátor könyve az Ószövetségben van, tehát a parancsolatok megtartása a Tízparancsolat megtartását jelentette. Mi azonban újszövetségi emberek vagyunk, s az Újszövetség azt kívánja tőlünk, hogy a Tízparancsolat mellett tartsuk meg az Újszövetség tanítását is. Most vagy máskor, gondolkozzál el azon, hogy életednek eddigi idejében hogyan sikerült ezt megvalósítanod. A felolvasott szent Ige azt mondja, hogy ez kötelességünk Istennel szemben, de kötelességünk embertársainkkal szemben, sőt kötelességünk saját magunkkal szemben is.

Milyen csodálatos úgy állni meg reggel, vagy este, vagy a nap valamelyik szakaszában Isten előtt, hogy nyitott legyen a lelkünk. Lásd meg, Istenem, én nem összevissza beszélek most, amikor imádkozom. Lásd meg, Istenem, most, amikor Bibliát olvasok, tőlem telhetőleg igyekeztem megtisztítani a lelkemet, hogy amennyire tőlem telik, tiszta legyen. Milyen nyugodt lelkiismerettel tudok lefeküdni este, ha úgy találom, hogy ma jó volt minden beszédem, ma jó volt minden cselekedetem. Köszönöm neked, Istenem, adj jó álmot nekem, szeretteimnek, mindenkinek, akikre éppen most gondolok.

Milyen csodálatos így élni, mert minden dolognak vége az ítélet. A felolvasott szent Ige ezt így mondja: „minden cselekedetet Isten ítéletre előhoz”. Bizonyára ti magatok is tapasztaltátok, mert én sokszor tapasztaltam már, hogy amikor nem úgy szóltam vagy nem úgy cselekedtem, ahogy kellett volna, jött valami kellemetlenség az életembe s ilyenkor tudtam, hogy ez azért a nem megfelelő beszédért és azért a nem megfelelő cselekedetért volt. Be kell tartanunk a Szentírás tanítását, ha azt akarjuk, hogy jó legyen a lelkiismeretünk, s ha azt akarjuk, hogy sok ítéletet megspóroljunk.

Itt következik a második nagy dolog. Amikor elérkezik a halál napja, egész életünk jó és rossz cselekedetét előhossa Isten. Gondoljátok el, hogy azok, akik átmentek már a halálon, egy lapra feljegyezve látták azt, ami jó volt az életükben, de látták azt is, ami nem volt jó. Mi is meglátjuk, és meglátják a mi atyánkfiai is az utolsó ítéletben. Az utolsó ítéletben ugyanaz lesz az ítélet, ami a halálban volt.

Az ítéletben találunk egy megszorítást. Ezt a felolvasott szent Ige így mondja: Isten minden cselekedetet ítéletre előhoz, „minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz le-

gyen az”. Ebben a megszorításban két dolog figyelemre méltó: Isten minden cselekedetet előhoz a titkos dolgokkal együtt. Az utolsó ítéletig titkos dolgaink titkok voltak, az utolsó ítéletben azonban nyilvánosak lesznek. Azt, hogy az ítéletre méltó dolgokból mit mosott le Jézus Krisztus vére, és mit nem mosott le, itt és most nem tudhatjuk. De van egy megoldás, amelyet a Szentírás javasol mindegyikünknek: a megtérés.

A megtérésnek két mozzanata van: Elhagyom azt, ami rossz volt az életemben s elindulok azon az úton, amely ki van kövezve a széppel, az igazgal és halad Isten országa felé. Ha így van, ne késlekedj, térj meg és üdvözlősz. Részed lesz az örök életben, s majd Jézus Krisztus másodszeri eljövetelekor részed lesz az igazak feltámadásában. Ámen.

Tunyogi Lehel

Az Isten előtti önértékelés mérlege

Alapige: 1Korinthus 15,9–10

Bibliailvasás: Róma 15,1–13

Pál apostolnak ez a rövid önértékelő vallomása tulajdonképpen egy kis személyes kitérő a fejezet főtémája kifejtése közben. Egyrészt azt kívánja vele tanúsítani, hogy Krisztus tagadhatatlanul feltámadt, mert – bár igaz, hogy „legutolszor” s „mint egy idétlennek”, de – neki is megjelent. Másrészt saját szolgálatának, igehirdetésének hitelességét, apostolságának „hivatalosságát” akarja ily módon igazolni.

E két vers úgy is tekinthető, mint Pál önértékelő mérlegének a két serpenyője. Az egyikben ott van az önbecsmérlés: a negatívumok felsorolása, az árnyoldal, a megtérés előtti bűnös múlt. A másikban viszont a helyes önbecsülés. A kettő között Isten kiválasztó és apostollá formáló kegyelme teremti meg a logikus, azaz Ige szerinti egyensúlyt a neki tetsző szolgálatban.

I.

Lássuk előbb – sorrendben – az elsőt: a 9. verset. Pál azt mondja magáról, hogy „én vagyok a legkisebb”. Ezt szemlélteti az a tény, melyre egy másik levélben származása említésekor utal: „Izrael nemzetségéből, Benjámin törzséből való vagyok” (Fil 3,5). Benjámin törzse a legkisebb Izrael nemzetségeiből. Származásának „alacsonysága” emlékeztet egy másik ószövetségi névrokonára, Saul királyra, aki hiába magaslott ki az egész nép közül vállától felfele, később mégis csekélységgé alázott. Úgyszintén Pál apostol is, aki Saulként (azaz neve jelentése szerint: kívánt-, óhajtott-, választottként) indult útnak Damaszkusz felé, Paulussá (azaz szintén a név jelentése szerint: csekélységgé, kicsinnyé) alázta magasztosult a legtöbbet munkálkodó apostollá. Íme, a jelentéktelennek látszó egybetűs csere – a (latinisított) Saulus–Paulus – milyen nagy jelentőséggel bír: a (be)képzelt „kívántból” tényleg „választott” – de mindazonáltal törékeny – edénye lett Istennek (ApCsel 9,15).

Az önbecsmérlés tovább folytatódik és fokozódik: „nem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem”. Az „apostol” megnevezés ekkorra már nem csak azt jelentette, hogy „küldött”, hanem megtisztelő, Krisztus védjegye alatt forgalomban levő „felségjelzővé” vált a keresztyének sorában. Szigorú értelemben véve a Jézus közvetlen tanítványi köréhez tartozókat, a személyes szem- és fültanúkat tekintették apostoloknak. Pál – sokak szemében – csupán „jövénny” volt, akinek apostolsága igencsak megkérdőjelezhető és igazolásra szoruló. De Pál nem védekezik, nem „magyarázza a bizonyít-

ványát”, hanem kertelés nélkül kijelenti, hogy még szerinte is méltatlan az „apostol” megnevezésre, mert – amint múltját vállalva bevallja – „háborgattam az Istennek anyaszentegyházát”.

Önkritikájának élet tompítja kissé, hogy mégsem rekeszti ki magát az apostolok közösségéből, hanem megmarad „az apostolok között” a „legkisebbnek” és a „méltatlannak”.

II.

Pál – a hívó keresztyén – emberi tartását nemcsak az adta, hogy meg tudta magát alázni s nyilvánosan, írásba foglaltan bevallotta személyének árnyoldalait, hanem az is, hogy szerényletség nélkül tudott dicsekedni azzal, hogy kivé változtatta őt Isten iránta való kegyelme.

Ezzel mintegy dialektikus arcképet fest magáról: a múltja miatt megbélyegzett apostolságát az összes többiekét meghaladó munkával, komoly szolgálattal erősíti meg és tartja fenn. Bizonyítékok rá gyülekezeti missziói útjainak állomásai (többek között éppen Korinthus is), ahol Ige-szolgálatának magvetéséből hit és élet sarjadt.

III.

De – és itt a mérleg egyensúlyba kerül – mindezt nem ő, hanem Isten iránta való kegyelme művelte.

Életének, mint ahogy a mi életünknek is, ide-oda billenő mérlege Isten kezében van. Tőle kérjük az életünkben és a szolgálatunkban oly elengedhetetlenül szükséges, helyes egyensúlyt. Ámen.

Adventi prédikációk

Csiha Kálmán

Adventi szomorúság – adventi öröm

Alapige: 1Sámuel 7,1–6

Bibliáolvasás: 2Korinthus 7,8–16

Amikor a filiszteusok elrabolták az Úr ládáját, amerre vitték azt, ott csapást csapás követett. Most, amikor a ládát visszahozták, s az erdők városában Abinádáb házába megérkezik és ott a dombon, az Abinádáb és fia, Eleázár őrizetében van, nem történik semmi csapás sem. Ott az húsz évig csak áldást hozott. Mert mindig úgy van, hogy aki ellene szegül Istennek, aki nem akarja odaadni a szívét Istennek, azt sok csapás által sújtogatja az Úr, de aki odaadja a szívét Istennek, annak az életében még a csapások alatt is békesség van s a hazaérkezés örömeinek boldog bizonyossága él a szívekben.

Most messziről mintegy felénk világol Abinádáb háza. Abinádáb neve magyarul azt jelenti: „Atyám kegyelmes.” És az Eleázár neve azt jelenti magyarul: „Isten segít, Isten megsegít”.

Ott őrzik ketten a ládát. Amikor jön valami nagy gond, valami nagy bánat az életükben, akkor kimondják egymás nevét, „Atyám kegyelmes és Isten megsegít”, és ez elég számukra a húszévi békességhez.

Ha igazán őszintén ott él a szívedben a hit, hogy az Atyám kegyelmes, hogy Isten megsegít, akkor ez elég 20 évi békességhez, akkor ez elég talán 80 évi békességhez is. Amikor tornyosulnak fejed felett a fellegek, amikor úgy érzed, hogy sem nálad, sem másnál nincs számodra segítség, ha kimondod, hogy „Atyám kegyelmes” és „Isten megsegít”, akkor onnan felülről mindig kapsz az életed folytatásához.

Talán sok családi élet azért nem ilyen békességes, mint amilyen ennek a régi háznak az élete volt, mert ma alig-alig vannak Abinádábok és Eleázárok, mert ma alig-alig vannak olyan békességes, szövetséget és Igét őrző édesapák, édesanyák, nagyszülők és gyermekek, miként ott és akkor az erdők városának e régi házában volt.

De ahol őrzik az Igét, de ahol tudják, hogy Isten megsegít, de ahol tudják, hogy az Atya kegyelmes, ott mindenre van erő, és ott ma is békesség uralkodik az otthonokban, nyugalom és szeretet él a szívekben. E 20 év alatt Izráel népe is elkezdett vágyakozni e szeretet után: „És Izráelnek egész háza siránkozik az Úr után.”

Izráel belefáradt az Isten nélküli életbe. Szerették volna, hogy onnan – Kirját-Jeárimból –, a határszéli városból hazahozzák az Úr ládáját. Szerették volna, hogy újra köztük legyen Isten. Így van ez a mi életünkben is. Egy darabig lehet könnyelműsködni, egy darabig lehet gyűlölködni, egy darabig lehet zülleni, egy darabig lehet önzösködni, de egyszer csak megéhezik a lélek. Egyszer minden gyűlölködő ember elkezd vágyani a szeretet után, de talán éppen az a tragédiája, hogy nincs mellette senki, aki szeretni tudná.

A mi korunkban is úgy van, hogy egyszer minden lélek, mely megtagadta otthonát, elkezd vágyakozni az otthon békessége és öröme után, de jaj, már rég nincs otthona, mert réges-rég szétdőlt az. Mert úgy van, hogy az emberi lélek arra van teremtve, hogy szeretetben éljen, hogy az Úr Istenhez tartozzon, hogy legyen békessége és hite. Ezt az életet azonban meg lehet tagadni, ezt az életet el lehet feledni, illetve el lehet szakítani maguntól vagy magunkat tőle, de egyszer majd, talán 10 év után, vagy 20 év után, vagy 50 év után, vagy talán a halálos ágyunkon felébred a lélek, szomjazni kezd, és az ember

vágyik hazamenni Istenhez. Valahogy úgy, miként a költő Ady Endre is írta egyik versében: vágyik kibékülni Istennel az ember, amikor halni készül.

De hamarabb is vágyik kibékülni lelkünk Istennel, hamarabb is jó kibékülni az Úrral, hamarabb is jó hazamenni Istenhez. Lehet azonban úgy is, hogy öregén, a halálra készülve vágyik az ember az eltékozolt és tönkretett élete után. De lehet úgy is, hogy fiatalon, örvendező szívvel, Isten kezét fogva járjuk végig az életet. Lehet és szabad választani! Lehet elveszíteni a ládát: Lehet visszasírni a ládát, mert Isten és Ige nélkül, mert szeretet és békeesség nélkül, mert Jézus Krisztus nélkül üres marad a szív és kietlen lesz az élet. Eljön az az idő, amikor vágyani kezd az ember Isten után, mert a lélek követeli a maga jussát.

Így vágyott Isten után Izráel népe is. Most az egyszer jól megszorodott ez a nép: „siránkoznak az Úr után...” Mennyit siránkozott ez a nép az anyagi javak után, a régi dicsősége után! Most az egyszer az Úr után kezdett siránkozni. Vannak ember szerinti szomorúságok, melyekből nincsen gyógyulás, de van Isten szerinti szomorúság is, melyből áldás fakad.

Ha valaki váratlanul elveszítette a vagyonát, olyan szomorú lehet, hogy menten belehal fájdalomba. Ha valakinek nem sikerült egy-egy terve, olyan szomorú lehet, hogy belesorvad a csalódásba. Ha valakinek meghalt valakije, akihez nagyon hozzákötődött a szíve, de nincs hite az örök életben, akkor ez a szomorúság teljesen tönkreteszi. A szomorúság, a búsulás halálos méreg. Olyan jelenség ez, mint ahogy a víz beszívárog a mészkőhegyekbe és megbontja azokat. Így keletkeznek a nagy barlangrendszerek is, így jönnek létre a hegycsuszamlások. Amikor a víz feloldotta alattuk a mészkövet, a legnagyobb sziklák is alázuhanhatnak.

Ilyen az emberi lélek is. Sokszor úgy gondoljuk, hogy sziklaszilárdan, keményen állunk. Aztán a bánat és a szomorúság beszívárog a lelkünkbe, megbontja lelkünk egyensúlyát, és jönnek a nagy lélekcsuszamlások. Jönnek az összetört lelkek, a tönkrement életek. Jönnek az ideggyógyintézetek. A szomorúság halálos dolog!

Isten el akarja venni ezt a szomorúságot. Ezért hívják örömmüzenetnek az evangéliumot. Isten a világ szerinti szomorúság helyett örömet akar adni nekünk. De azért, hogy ez az öröm a miénk lehessen, Isten egy másik szomorúságot, egy szerinte való szomorúságot ad nekünk, mint egykor Izráel népének, mely azért kezdett szomorkodni, mert elhagyták Istent, mert elveszítették, illetve nem vitték haza az Úr ladját.

Ebből a szomorúságból élet támadt. Az Isten szerinti szomorúságból most is élet támad. Ha azt akarod, hogy boldog ember légy, akkor kérd Istent, hogy szomorítson meg téged a szerinte való szomorúsággal, hogy fájjon neked az, hogy megbántottad édesanyádat, édesapádat, hitvestársadat vagy barátodat, hogy fájjon neked az, hogy nem adtál jó példát a gyermekednek, hogy fájjon neked az, hogy nem voltunk igaz keresztyének. Amikor ez kezd neked fájni, akkor ebből a szomorúságból örökké tartó öröm támad, akkor e szomorúságból megváltozott, szép és igaz élet támad.

Izráel népe életében ez az Úr szerinti szomorúság hozta meg a későbbiek során ezt a nagy örömet, ezt a nagy változást. Adjon az Úr Isten neked is, nekem is a mi sok hiába-való szomorúságunk helyett ilyen szerinte való szomorúságot.

Úgy olvassuk alapigénkben, hogy amikor így megszorodtak, akkor azt mondta nekik az öreg Sámuel, a próféta: „ha ti teljes szívetekből megtértek az Úrhoz és eltávolítjátok magatok közül az idegen Isteneket és Astarótot, és ha szíveteket elkészítitek az Úrnak és csak neki szolgáltok, akkor megszabadít titeket”. Akkor jön az új élet, ha... De ez feltételes módban van mondva: ha... És ez rajtad és rajtunk múlik! Ha megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez! Ha eltávolítod szívedből Astarótot, a pogányságot, a gonoszsgot, a szeretetlenséget. De ezt reád bizza Isten. Ezt neked kell megcsinálnod!

Más senki sem tépheti ki szívedből az önzést, a gyűlölködést és a gonoszsgát. Ezt reád bízta az Úr Isten! El kell indulnod a saját magad elleni harcra, hogy megtisztítsd téged az Úr, hogy megtisztítsa a szívedet.

Astarót abban az időben furcsa pogány istennő volt. Először a természet istennőjeként imádták, azután a termékenységét, végül a paráznságot dicsőítették benne. Az Astarót hívei pogány templomokban Astarót papnőivel parázna életet éltek. A legmélyebb züllésig süllyedtek alá.

Izráel népe, amikor kiengedte a kezéből a Tízparancsolat ládáját, akkor Astarót helyezte az élete közepére. Vajon te mit engedél ki a szívedből? És mit tettél helyette a szívedbe? Ha nem is éppen Astarót szobrát emeltük trónra a szívünkben, de az igaz békességet kiengedtük az életünkben, az idegességet, a félelmet és gyűlölködést tettük helyére. A segítőkészséget kiengedtük a szívünkben, és cserébe mennyi zúgolódást kaptunk. Sokszor ilyen rossz üzletet csináltunk. „Ha elkészítitek a szíveteket – mondta Sámuel –, akkor tiétek lesz az új élet.”

Most adventet ünneplünk. Már készülünk a karácsonyra. Sok mindennel, ajándékokkal, terített asztallal készülünk.

Vajon a nagy készülődésben advent idején a szíved elkészít-e? Vajon a szívedet megtisztítod-e? Vajon Astarót kiteszed-e onnan, és befogadod-e Jézus Krisztust? Így mondja Sámuel: szíveteket elkészítitek-e az Úrnak? Adventben készítsük el mi is a szívünket, készítsük el karácsonyra, a Jézus befogadására, a szerinte való életre. Ha elkészíted, akkor örökké tartó örömed lesz.

A konfirmációra való előkészítés is ilyen szívkiépítés. Ilyenkor kirakjuk szívünkben az idegen bálványokat. Ha csak a konfirmáción tanult mondatokat vesszük be az eszünkbe, semmit sem ér a konfirmáció. Valamit a szívünkkel kell csinálnunk. Valamit a szívünkben kell kitennünk, és Istent és Jézus Krisztust kell a mi szívünkbe beengednünk. Adventben el kell készítenünk a szívünket.

Ott és akkor Izráel népe elkészítette a szívét. Amikor összegyűltek, akkor ezt mondta Sámuel nekik: „Gyűjtsétek össze egész Izráelt, hogy imádkozzam értetek az Úrhoz.” Gyűjtsétek össze, gyűjtsétek össze ti is a gyermekeket, az unokákat, a szomszédokat, a rokonokat! Gyűjtsétek össze őket a szeretet és a hit drága közösségébe! Gyűjtsétek össze ti is a barátokat! Gyűjtsétek ti is össze szüleiteket Jézus Krisztus kereszten átszegett két karjába! Készítsétek el a szíveteket.

Izráel népe összegyűlt. Akkor és ott imádkoztak az Úrhoz. Vízet öntöttek ki az Úr előtt. Nem tudjuk már pontosan, hogy ez a cselekmény mit jelképezett akkor az ószövetség sok-sok ceremóniája között, de egyvalamire emlékeztet minket, és pedig arra, hogy az Úr előtt egykor reánk is vizet öntöttek, amikor megkereszteltek bennünket. És ez a víz Jézus Krisztus vérének jelenti. Ez azt jelenti, hogy az Isten Fia meghalt értünk, hogy „ha valaki közülünk hiszen, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Az a kiöntött víz, az a kiöntött vér, az a kiöntött szeretet és bocsánat áldólag itt van az életünk felett. Izráel népéért csak Sámuel, a próféta imádkozott, de érettünk maga Jézus Krisztus imádkozik, hogy az övé maradjunk mindörökké. Most adventben készítsük el a szívünket, hogy a miénk lehessen a szerinte való törhetetlen, örökké tartó békesség és öröm. Ámen.

Gaál Botond

Debrecen, Magyarország

Szabadság és rabság a Krisztusban

Alapige: 2Korinthus 8,1–9

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 26,9–32

Pál Macedónián áthaladva Görögországba készül. Adományokat gyűjt a jeruzsálemi keresztyén testvéreknek. E leírásban csupa prózai dolgról van szó. Adakozásról, beszámolóorról: Titus munkájáról a gyülekezetben. Mi köze van ennek az ügynek az adventhez?

Azt hiszem, ti magatok is megadtátok már erre a kérdésre a választ, hiszen emlékezhettek rá, hogy a felolvasott alapige a karácsonyi örömhír hangsúlyozásával végződik: „...ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus jótéteményét, hogy gazdag lévén szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok!”

Az egész szakasz gondolatmenete hasonlítható egy olyan zárándok útjához, aki végül odaérkezik a betlehemi bölcső elé, s ott csodálva szemlélheti a kimondhatatlanul nagy ajándékot: a dicsőség Királyát, a mérhetetlen világokat átfogó gazdagság Urát, aki éretünk, nyomorult teremtményekért emberré lett.

Mi is ilyen utat járunk, mert tekintetünket valahogy a betlehemi csillag, az Isten dicsőségének ragyogása vonja magára. Pál ajándékot visz, mi is gondolunk erre. Van azonban alapigénknek egy igen hangsúlyos mondanivalója, amely mellett nem mehetünk el csak úgy, benne feledkezve a karácsonyi ajándékügy latolgatásába. Az apostol ugyanis elsősorban nem az adományoknak örül, hanem annak, hogy a macedóniabeliek önmagukat adták először az Úrnak.

Itt elérkeztünk egy nagyon nehéz, súlyos kérdéshez: mit jelent önmagunk átadása az Úrnak? Van ilyen? Én átadhatom magamat? Vagy ő vesz birtokba engem? Vajon ebben nem olyan ellentétes dolgok találkoznak, amelyek soha nem egyeztethetők össze?

Szabad az ember akarata? Hát hogyne volna szabad. Megkötött, meghatározott, determinált lény az ember? Hogyne volna az. – Évezredek óta folyik ezen a vita, s úgy látszik, mindkét félnek igaza van, mégis egyiknek az igazsága kizárja a másikat.

Miért? Mert mindkettő csak részigazság s nem szabad egyiket kijátszani a másik ellen. Ha ezt a játékot megtennénk, hamis eredményhez jutnánk. De a krisztusi magaslatról nézve a dolgot, e két igazság egygé olvad. Mindkettő igaz, és pedig egyszerre!

Az ember szabad. Amikor elmondod, hogy ne az én akaratom szerint, Uram, hanem legyen meg a te akaratom – akkor érezheted, hogy igazán szabad vagy. Sőt ilyenkor érezheted, hogy a saját életed Isten előtt mennyire a te kezében van! Ezt nyújtod ugyanis szabadon és felelősen Istennek!

Mire vagyunk szabadok? Hogy az övéi legyünk, hogy rendelkezék velünk, tehát szabadok vagyunk arra, hogy az ő rabjai legyünk. Más szabadság nincs! Ez a rabság az egyetlen és igazi szabadság! Aki ettől a rabságtól félti az életét és fenn akarja tartani Istennel szemben a maga függetlenségét, arra valóban igaz Pál fölkiáltása: „Ó, én nyomorult ember!” – Milyen sok embert láttunk az emlékezetes négy évtized alatt, akik nagy erőfeszítéssel próbálták leszaggatni magukról a hit láncait. Csörgették ezeket, és magukat véresre gyötörve próbáltak megszabadulni tőle. Az egyik híres irodalomtörténész mondta egyszer el baráti körben: „milyen nehéz volt fölszámolni a hitemet”!

Mi nem lázadozunk ellene, hanem hálásak vagyunk ezekért a láncokért. Megköszönjük az Úrnak, hogy átkarolt és fogva tart, mert csak így, ebben a szabadságban, ebben az önként vállalt rabságban, amikor átadtuk magunkat neki, tudjuk bizonyágtételünket a legigazabban felmutatni.

A Krisztusba vetett hit bátorságával kicsoda beszédes bizonyágtétel volt e Nagytemplomunk papjának, Könyves Tóth Mihálynak a kiállása. Szabadságharcos magatartásáért hétévi börtönbüntetést kapott. Majd amikor a császár Debrecenbe látogatott, bilincsbe és láncba verve jelent meg előtte. Az megkérdezte: miért hordja ezeket a láncokat? A vadul kemény politikai időszakban így válaszolt bátran: „Felség! A királyt a korona, a rabot a lánc ékesíti!”

A mi önként vállalt Krisztus-rabságunk a mi ékességünk, s tudjuk bizonyosan, hogy Isten megáldja készülésünket és bizonyágtételünket a karácsonyi örömhírről. Mi tudjuk bizonyosan, hogy Isten a Krisztusban raboknak királyi koronánál nagyobbbat, az örök élet koronáját ajándékozza. Ámen.

Kováts László

A mérőzsinóros Úr

Alapige: Ámós 7,7–9

Bibliailvasás: Ézsaiás 42,1–18

A Szentírásban többször van szó arról, hogy Isten megméri az embert. Mindenkinek és minden népnek meg kell ütnie egy bizonyos mértéket, amelyet ha nem üt meg, Isten megítéli. – Belsazar, a babiloni király nem ütötte meg, ezért – amint a Dániel könyvében olvassuk – Isten ezt az írást küldötte neki: „Mégméréttél és híjával találtattál.” A mai Ige szerint Isten Izráel népét mérőzsinórral mérte meg. S ha megmerte, itt is hiányosságot tapasztalt, mert az Ámósnak mutatott előbbi két látomás hiábavaló volt, a nép nem tért meg. Most Isten a próféta szeme előtt méri meg bűnei nagyságát, s azt mondja: nem bocsátok meg néki többé – elpusztulnak magaslatai és romba dőlnek szent helyei. Nyilvánvaló, hogy ez az ítélet nem csak Izráelre vonatkozik, hanem minden népre és minden emberre, aki csak bűnben leledzik. Izráelre nézve ez be is teljesedett. Isten asszíriai, majd babiloni fegyverrel támadt előbb Jeroboám háza ellen, majd Júdea ellen, és lerontotta erős magaslatait: várait és városait. De magát a népet nem pusztította el. Megítélte, fogságra adta, de utána megszabadította és mindmáig megtartotta.

Jézus, amikor eljött, nagyon jól tudta, hogy Isten Ámós próféta által azt mondja a bűnös emberről: „Nem bocsátok meg néki többé.” De mégis így könyörgött: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.” S mert Istennek Fia iránti szeretete nagyobb, mint a bűn elleni haragja, ezért van a bűnös számára mégis bocsánat és megtartás.

Újból adventet értünk. Az idén is ráléptünk a karácsony felé vezető útra. A múlt karácsony óta Isten sokszor megmért, és úgy találta, hogy nem ütjük meg a mértéket, amit gyermekeitől kíván, azaz nem vagyunk jók. Emiatt felettünk is hangzik ítélete: nem bocsátok meg. Megijedünk e szigorú szótól, de mégsem esünk kétségbe, mert halljuk a másik szót, amit Ámós nem hallott: „Atyám, bocsásd meg nekik.” Bízunk abban, hogy a mennyei Atya Megváltónk kérését teljesíteni fogja reánk nézve is. De hogy így lehessen, meg kell hallanunk, amit a másik próféta által szól Isten, s amit Jézus is hirdet: „Térjetelek hozzám, és én is hozzátok térek.”

Hogy ezt meg tudjuk tenni, ezért jön közelebb Jézus az idei adventben is hozzánk. Hogy erőt adjon az Istenhez való térésre, s Isten mindenképpen ellenére megbocsásson. Jön, és három dolgot cselekszik. Előbb megmér, majd hirdeti az ítéletet: nem bocsátok meg. Aztán könyörg: Atyám, bocsásd meg nekik – s szívünket betölti azzal a reménységgel, hogy kérésére bocsánatot nyerünk. Végül lerontja magaslatainkat, azokat a várakat, melyeket Isten ellen emeltünk, s a romokon keresztül, mint tűzön keresztül, megszabadít és megtart.

I.

A mérőzsinóros Úr, akit Ámós látott, a mi számunkra az Úr Jézus Krisztus. Magas kőfalon áll, a mennyekben, hogy munkájában semmi se akadályozhassa. De a magas falról lelép az alacsony falra, szívünk és életünk falára, közel jön, hogy jól tudjon mérni, s hogy mi magunk is láthassuk mérése eredményét.

Megméri előbb bűneinket. Azért ezeket először, mert alkalmunk lett volna elhagyni őket. Isten már eleget mondotta: térjetek hozzám; keressétek a jót, jobbjátok meg a ti útjaitokat és cselekedeteiteket; a gonoszban legyetek gyermekek; aki vet a testnek, a testből arat veszedelmet – s más efféléket. Mi pedig ezeket eleresztettük a fülünk mellett, nem tértünk hozzá, sőt most is tartjuk bűneinket. Jézus tehát megméri: mekkora a bűnünk, az akadály, amely nem engedi, hogy Istenhez térjünk. A saját bűnét mindenki ismeri, meg is tudja mérni, csak nem méri jól: a nagyot kicsinek méri. A más bűnéből egynémelyiket látjuk, a másikat nem. Így a más bűnét nem tudjuk megmérni. De nem tudjuk azért sem, mert nem vagyunk igazságosak: másnál is a nagyot kicsinek, de a kicsit nagyoknak nézzük és mondjuk. Attól függ, hogy milyen indulattal vagyunk az illető iránt. De Jézus mindnyájunk bűnét tisztán látja, s képes azt igazságosan megmérni. A mérőzsinór a kezében a saját élete, vagy más szóval a Biblia szava. Minél jobban hasonlítunk hozzá, annál kisebb, minél jobban különbözünk tőle, annál nagyobb a bűnünk. Megmér itt a templomban. Külsőleg még itt hasonlítottunk a legjobban hozzá, itt alkalmazkodunk leginkább a Szentíráshoz. Ha belsőleg is ilyenek volnánk, azt lehetne mondani, legalább itt nem vagyunk bűnösök. De sajnos bensőnkben sok mindent hozunk be a templomba is, amit az Úr nem szenvedhet. Tisztátalan gondolataink, gonosz indulataink, bűnös vágyaink nem várnak ránk az ajtóban, hanem bejönnek velünk. Így a mérés azt mutatja, hogy még itt benn is vagyunk a bűnünk.

Sokkal nagyobb, ha kimegyünk, mert kinn már külsőleg is látszik rajtunk: a csúf beszéd, Isten parancsolatainak semmive vevése, az odafelvalókról való elfeledkezés és a földiekkel való törődés mind nagy akadályok az Isten előtti kedvesség útjában. Bűneink megmérésére hosszú zsinór kell. Megméri Jézus, s a mérés eredményeképpen kimondja: „Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek, nincs, aki jót cselekedjék, nincs egy sem.” Így a mérés eredménye nem kedvező számunkra.

Aztán megméri a hitünket. Itt már a hosszú mérőzsinórt fel kell hogy tekerje, megmérheti pár centis fonállal is. Jézus azt mondja a tanítványoknak, hogy még akkora hitük sincs, mint a mustármag. Hát akkor hol állunk mi, mert a tanítványok mégiscsak különbek voltak. Miben látszik meg hitünk gyengesége? Életünkben. Hogy életünk eseményeiben nem látjuk Isten kezét, hogy életünket nem tudjuk Isten kezébe helyezni, hogy sokszor úgy élünk, úgy szeretjük a világot, úgy félünk a világtól, mintha nem is volna Isten. Sokan vannak aztán, akik teljesen hit nélkül élnek. A külső keretet megtartják valamennyiben: elmondanak egy-egy imádságot, a templomba is eljönnek néha, még úrvacsorát is vesznek, de mindez csak szokás, mert szívüket a hitnek még vékony szála sem kapcsolja Istenhez. „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni” – olvassuk a Zsidókhoz írott levélben. Az erős hitűek tetszenek, a gyenge hitűek kevésbé, a hitetlenek pedig egy cseppet sem. Hitünk megmérése után sem dicsekedhetünk.

Hát a szeretetünk mérésénél? Hiszen szeretjük Istent. Ezt mutatja az is, hogy ma eljöttünk a templomba. Mi eljöttünk, de hányan maradtak otthon? Közöttünk is legtöbben csak addig szeretik, amíg a szeretetet csupán szájjal vagy egyszerű, kiadást nem jelentő templomba jövással kell megmutatni, vagy ha szeretetünk nem kíván lemondást testi kívánságainkról. De ha Isten áldozatot kíván, ha azt mondaná, hogy mondj le a táncról, a cifra ruháról, az italról, a cigarettáról, azt felelnéd: szeretem, szeretem Istent, de nem vagyok hajlandó ezekről lemondani. Így kiderülne, hogy ezeket szereted jobban. – Hát

az embereket nem szeretjük? Ki állíthatja ezt rólam? – kérded. Gyermekemtől mindent eltűnök, amit kíván, ha van pénzem hozzá, mindent megveszek neki. Nem szeretet ez, hanem majomszeretet. A Példabeszédek könyve azt mondja: „Ne vond el a gyermektől a fenyítéket, ha megvered őt vesszővel, meg nem hal” (23,13). Vagy testvéremet és rokonomat is szeretem, ha valaki bántaná, tíz körömmel is képes volnék védelmére kelni. Jó, ha szereted. De aki csupán a hitben testvéred, azt hogy szereted? Csak úgy, hogy mit sem törödsz vele, vagy éppen rosszindulattal vagy irányába? Látod, ez a szeretet hiányzik belőled, belőlem és mindnyájunkból. Itt sem magasztal fel Isten előtt a mérés eredménye. Ha szeretetünket zsinórral mérjük, csak pár centi ez is, ha súllyal, csak pár deka, holott kilométernyinek vagy mázsásnak kellene lennie.

A mérés eredményét Jézus tudomásunkra hozza. A Szentírásban leplezetlenül felmutatja, hogy milyenek vagyunk. Nekünk ez nem tetszik, jobban szeretnénk, ha a jóság, a kegyesség szép ruhájába öltöztetne. De Jézus – ha szeret is bennünket – a kedvünkért nem hazudik. Atyjának is beszámol, hogy mit mutat a mérték. S az Atya így válaszol: tudom én, az Ádám esete óta tudom, hogy úgy van – s most már nem nézem tovább, jön a büntetés, nem bocsátok meg többé neki.

II.

Rád is, rám is, mindnyájunkra szól ez. Ugye megdöbbenünk hallatára? Így is volna, be is telne, ha Jézus csak mérne. De nemcsak mér, hanem meg is szabadít a harag tüzeiből. A megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki. Könnyörög éretünk: Atyám, bocsásd meg nekik. Akikért először mondta ezt, úgy gondoljuk, nagyobb bűnösök voltak, mint mi, így szíveinket betölti a reménység, hogy kérésére az Atya megengesztelődik – és ez a veszedelem sem fog elérni.

A Bibliában látunk bocsánatot nyerő bűnösöket. Jákób, a József testvérei, Dávid vétek Isten örök törvénye ellen, de megnyerték a bűnbocsánatot. Pedig akkor Jézus még nem is jött el a világra. Igen ám, de ott fenn élt s már akkor kérte az Atyát, hogy bocsásson meg ezeknek. Eljövetele után a Zebedeus elsőszégre törő fiai, a gutaütött, Zákheus, Péter, az egyik mellette megfeszített gonosztevő s még sokan mások a bűnből bocsánatra jutottak. Ezekért tudjuk, hogy közbenjárt. De olyanok is vannak, akik nem nyertek bocsánatot: az egyiptomi fáraó, Aháb és Jezábel, Júdás, a Jelenések könyvében szereplő hamis próféta és mások. Ezekért nem is könnyörgött, megátalkodottak, a veszedelem gyermekei voltak. Mi bízunk abban, hogy azok közé tartozunk, akikért könnyörög, s akik megnyerik Isten bocsánatát. Hiszen ezért jön most is.

III.

Hogy így legyen, Jézus nemcsak könnyörög, hanem egyebet is tesz. Lerontja magaslatainkat, büszke várainkat, amelyeket Isten ellen emeltünk, s amelyekbe Isten elől elrejtőzünk. Sok ilyen magaslatot emelt az ember. Én most kettőt említék: az egyik a vagyon, a másik az emberek közötti társadalmi különbség. Milyen magasan érezte magát a gazdag ember vagy akinek nagy rangja volt. Mennyire semmi volt előtte a szegény vagy egyszerű, mennyire semmi volt előtte sokszor maga Isten is. S mégis Isten volt az erősebb: lerontotta ezeket a várakat. Akik azt mondják, hogy nem jó így, tévedésben vannak, amit Isten rendel, mind jó. Jó, mert e várak sokakat elválasztottak Istentől, s most, hogy nincsenek, közelebb lehetnek hozzá. Még most is van egy erős vár, amit Jézus le akar rontani, ami legjobban elválaszt Istentől, bűneink vára még most is áll. De ha Jézus akarja, le is rontja, s mi bűnbánó, megtisztult szívvel állhatunk meg mennyei Atyánk előtt.

Szent helyei is vannak az embernek, olyanokat értek ezeken, amelyek csak nekünk szent helyek, Istennek azonban nem azok. Ilyen helyek: a tisztátalan, bűnös mulatozás helye, az ãberszólás, pletykálkodás helye vagy a veszekedés helye. S még sok ilyen rossz helyet lehetne említeni, amelyeket mégis sokan nagyon szeretnek. A vásár helye is szent hely némelyeknek. Ha pl. vasárnap van valahol vásár, elhagyják a templomot, s mennek a vásárba. Különösképpen áll ez az áldozócsütörtöki vásárra. Jézus ezeket az emberi szent helyeket is romba dönti, egyre kevesebb alkalmat enged, hogy a gyülekezet tagjai azokat felkeressék. Az a célja, hogy minden tanítványát elszoktassa tőlük. Mikor ezt a célját meg is valósítja, sokkal tisztább lesz a keresztyén élet, s a tanítványok jobb tanítványok lesznek.

Sokan azt gondolják: ha ezek összeomlanak, engem is maguk alá temetnek, nélkülük nem tudok élni. Dehogynem, a romon keresztül Jézus megmenti követőit, s olyan új étellel ajándékozza meg, ahol nem az emberi magaslatoak a fontosak és értékesek, hanem Isten magaslatai. A Biblia, a templom, az úrvacsora, a hit, a bűnbánat s az egymást szerető segítség.

Jézus azért jön, hogy ezekre a magaslatoakra felvezessen s róluk egy napon feljussunk a legfelső magaslatra, pont Istenhez. Akkor majd Jézus újból megmér, s akkor a mérték egészen mást fog mutatni: bűn nem lesz bennünk, viszont a hit és a szeretet megmérhetetlenül nagy és tökéletes lesz. Jó lesz ez nagyon, boldogság lesz e mérés napját megérni.

Fogadjuk szívesen Urunkat, s mi is legyünk segítségére, hogy ezt a munkát velünk véghezvigye. Ámen.

László Dezső

Adventi gyülekezet

Alapige: Jelenések 3,7–13
Bibliaolvasás: Galata 4,1–20

1. Filadelfia éppen olyan város volt, mint a mi szeretett városunk: Kolozsvár. Abban a városban úgy élt egy kis gyülekezet, amiképpen ez a mi kis gyülekezetünk él ebben a városban. Krisztus a filadelfiai gyülekezet angyalának üzen, hogy az az üzenetet adja tovább az egész gyülekezetnek. Az Ige tehát hozzáánk így szól: a kolozsvári gyülekezet angyalának írd meg. Ki a filadelfiai és a kolozsvári gyülekezet anyala? A régiek jól tudták az angyal szónak itt használt értelmét, mert a gyülekezet prédikátorait, lelkipásztorait angyaloknak nevezték. Most én vagyok az az angyal, akiről a levélben szó van.

Ha az angyal szót halljuk, ne gondoljunk az angyalról alkotott emberi képeinkre, hanem arra figyeljünk, amit Isten Igéje mond róluk. Szolgáló lelkek, Isten küldöttei, akiknek egy feladatuk van, elvinni az üzenetet azokhoz, akikhez Isten küldi. Mai szóval postásoknak lehetne őket nevezni. Éppen olyan emberek, mint a többi, bűnösök, tökéletlenek, ezer kísértéssel teltek, de a küldetésük nem mindenkié. Rájuk van bízva az üzenet továbbadása. Annyira csak küldöttek, hogy nem is ők fogalmazzák az üzenetet, amit az Úr rájuk bízott. A megírt levelet kell kézbesíteniök. És ahol nem tudnak olvasni, felolvasniok. Így gondolkozzunk ebben a vonatkozásban a filadelfiai és a kolozsvári gyülekezet angyaláról.

2. A gyülekezetnek, más szóval az egyháznak, az egy helyben lakó, vasárnaponként összegyűlő híveknek szól az üzenet. Miért kell nekünk újból és újból összegyűlnünk? Nem azért, hogy egy embernek a szavát meghallgassuk, hanem azért, hogy Isten küldöttétől átvegyük azt az üzenetet, amit ő küld a gyülekezetnek.

Mennyi csalódás ér, ha nem azért jövünk erre a helyre, amiért Isten hívott ide bennünket: az ő üzenetének a meghallgatására. Vajon eljutottunk-e oda, hogy ne a postást nézzük, ne a postás szavát hallgassuk, hanem azt az üzenetet, amelyet az angyal, a prédikátor által maga Krisztus küld az ő gyülekezetének? Mi csak a lelkipásztort látjuk és halljuk, emberi gyengeségein megbotránkozunk és többet nem jövünk, vagy nem jövünk szívesen a gyülekezetbe Isten nekünk szóló üzenetét hallgatni.

3. Ki az, aki üzen a gyülekezetnek? Az üzenetet a gyülekezet feje, főpapja és ura, Krisztus küldi. Az ő élete pedig olyan gazdag, hogy abból minden alkalommal csak egy újabb részletet tár elénk, mert tudja, hogy a teljesség fölfogására még alkalmatlanok vagyunk. Ma ennyit mond magáról: a Szent, az Igaz küldi az üzenetet, akinél van a Dávid kulcsa, aki megnyitja és senki be nem zárja, és bezárja és senki ki nem nyitja.

Krisztus igaz és szent. Ő az igaz és a szent! Mennyire egészen más, mint mi. Mi hamisak, gonoszak, igazságtalanok, egyszóval bűnösök vagyunk. De a szent és igaz Krisztus mégsem vet el bennünket a maga színe elől. Üzen nekünk, mert szeret bennünket. Ő nem csak tanított az üdvösségről, nem csak meghalt a bűneink bocsánatáért, nem csak imádkozik érettünk az Atyánál, hanem saját kezében tartja a Dávid kulcsát, az üdvösség kulcsát. Őtőle függ az üdvösségünk és a kárhozatunk. Senki mástól, egyedül csak tőle. Ő nyitja meg a mennyország ajtaját és zárja be. Nem szent Péter, hanem ő; nem az egyház, hanem ő. A neve: Jézus; azt jelenti: üdvözítő. Tehát egyedül csakis tőle függ az üdvösségünk vagy elkárhozásunk, vagyis az, hogy Istennel élő kapcsolatba kerülünk-e vagy nem, elnyerjük-e a bűnbocsánatot és örök életet vagy nem. Ma így kell Krisztusra néznünk!

4. Ő tudja a mi dolgainkat. Ismeri esendő voltunkat, a sok kísértést, kételkedést, gyötrelmet, külső és belső harcot. Mindent ismer, ami tőle elválaszt, ami a mi részünkről az ajtót bezárja. És mégis a legelső, amit rólunk mond, az, hogy egy senki által be nem zárható nyitott ajtót adott elénk. Ő az ajtót be is csukhatja, mert erre is van hatalma, de elénk nyitott ajtót adott. Mi ez a nyitott ajtó? Ez az ő Igéjének a hirdetése, a keresztelés és az úrvacsora, a gyülekezet közössége, amelyre nézve azt az ígéretet tette, hogy ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az ő nevében, ő ott van közöttük. Jól értsük meg: ő nekünk nyitott ajtót adott. Ez a nyitott ajtó itt van a gyülekezetben. A gyülekezet és a menny között nekünk szabad bejárásunk van ezen az ajtón Istenhez, a mi Atyánkhoz. A hívók számára az ajtó mindig nyitva van. Csak a hitetlenek számára van csukva. Miért öröm együtt lenni a gyülekezetben? Azért, mert ide egy ajtó nyílik, a mennyország ajtaja. Ide mennyei ajándékok áradnak alá, ide mennyei üzenet érkezik, itt nem sötétségben, hanem világosságban ülünk. A nagy kérdés: kinyílt-e már előttünk is ez az ajtó? Ha egyszer igazán kinyílt, azaz eljutottunk a hitre, akkor nem tudunk innen távol maradni, újból és újból ide térünk be, a földön túlra nyíló ajtó elé. Ide a keresztyén gyülekezetbe. Újabb és újabb kegyelmet, hitet erősítő kegyelmet nyerni.

Krisztus tudja, hogy a gyülekezetnek kevés ereje van. Kevés az ereje, mert a száma is csekély, mert a tagjai is erőtlenek. De azért számon tartja és nem veti el, hanem még inkább erősíti. Az egyház ura, Krisztus az a jó pásztor, aki a kilencvenkilenc juhok elhagyja, hogy az elveszett századikat megkeresse és megtalálja. Sajnos mi nem így nézük a gyülekezet erejét. Mi a sokaságban, az erőben látjuk a nagyságot. Krisztus éppen azt akarja a gyülekezetben megmutatni, hogy a kevés gyenge által is sokat tud tenni, hogy dicsekedésünk tárgya ne az önmagunk nagysága és ereje, hanem az ő mindent kikapótló és mindenre elégséges kegyelme legyen. Szokjunk végre hozzá az emberi kicsiny-ségben rejlő nagy lehetőségre Isten kegyelme által.

Krisztus ezt a gyülekezetet hívnek találta. A Jelenések könyvében a hét gyülekezetnek hét levél szól. Mindenik levél rámutat a címzett gyülekezet bűneire. Egyedül csak a filadelfiai nem tartozik e sorba.

Miben hű ez a gyülekezet? Abban, hogy megtartotta a Krisztus beszédét és nem tagadta meg az ő nevét. Krisztus beszéde és neve az a két kincs, ami rá van bízva a gyülekezetre, amelyek iránt annak hűségeseznek kell lennie. Igen, mert a gyülekezet, ez a mienk is, a Krisztus gyülekezete. Azért van, hogy benne az ő beszéde hangozzék újból és újból és ezt a beszédet hűségesen befogadják és megtartsák a hívek. És hívek legyenek a Krisztus, a tulajdonos nevéhez. Ahhoz a névhez, amelyre egykor megkereszteltek, és amelyik iránt a konfirmációkor és minden úrvacsoravételkor hűséget fogadtunk.

5. Krisztus három ígéretet tesz a gyülekezetnek.

Azt fogja művelni, hogy a Sátán zsinagógájának a tagjai eljőjenek és csatlakozzanak az igaz gyülekezethez. A Sátán zsinagógájának a tagjai a téves vallás képviselői. Nem istentelen, hanem hamis hitű, hamis vallásosságú emberek. Krisztus ott gyarapítja a gyülekezetet megtérő tévelygőkkel, ahol a gyülekezet hű az Ige és a Krisztus neve iránt. Ki ne szeretné, hogy a mi gyülekezetünk is erősebb és nagyobb legyen? E növekedésnek a titka: hűség az Ige és Krisztus neve iránt. Hirdetni és cselekedni az Igét és Krisztus nevéhez híven szeretetben, békességben élni.

A második ígéret arról szól, hogy Krisztus a gyülekezetre váró eljövendő szenvedésekben, a megpróbáltatások idején meg fogja a gyülekezetet tartani. A keresztyének abban az időben súlyos megpróbáltatásokon mentek át. Sokszor fölítették a kérdést: meddig még, ó, Uram? Krisztus nem ígéri, hogy a megpróbáltatások kisebbek lesznek. Ezt nem ígérte soha. Sőt inkább azt mondta, hogy e világon nyomorúságunk léssen. De azt is ígérte, hogy az eljövendő próbák idején ő fog annyi erőt adni, amennyivel győzelmesen, a hit összeroppanása nélkül lehet Krisztus mellett kitartani. Ő senkit sem enged ereje felett kísértetni, próbálni. A próbával együtt a kimenekedést is megadja.

És végül azt ígéri, hogy eljön hamar. Az első keresztyén gyülekezetek abban a hitben éltek, hogy még az ő korukban vissza fog jönni az Úr Jézus Krisztus. Ezt még a köszönésükben is kifejezték.

A keresztyén embert a szenvedései között két erővel tartja meg Krisztus: egyfelől az emlékezéssel, másfelől az ő visszajövetelének a reménységével. A jelen a múlt és a jövő között van. Akkor tudok a jelenben egyenesen és szilárdan állni, ha mint a villanyfa, két oldalra is ki vagyok kötve. Aki komolyan hiszi az Apostoli Hitvallás Krisztusról szóló bizonyoságtételének az utolsó mondatát: onnan léssen el-, azaz visszajövendő – az új erőt nyer a próbák nehéz idején.

6. Mindebből egy végső kötelesség hárul ránk: tartsd meg, ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat. Mennyi minden kincse van nálunk Krisztusnak! Mindenekelőtt ez a gyülekezet, benne az ég felé nyíló ajtó, az Ige, a közösség és bennük a hit, remény és szeretet. Igazán jó néha számba venni, hogy mennyi lelki kincsről van szó, milyen gazdagok vagyunk lélekben. Amikor újra hangzik a panaszos szó: az idén szegény karácsonyunk lesz, jó arra a mérhetetlen gazdagságra gondolnunk, amelyik már a mienk. Koronánk van! Az üdvösség koronája, a Krisztus győzelmének része, győzelem a bűn és halál fölött.

Aki Krisztusnak nála letett kincseiben hű, annak egy végső nagy ígéret is szól: oszloppá teszem az én Istenemnek templomában és többé onnan ki nem jön. Ez az oszlop nem a templom mennyezetét tartó oszlop, hanem emlékoszlop, amely hirdeti annak a hűségét, akit ilyen oszloppá tettek. Ez az oszlop az egyéni életünk halálon túli kiteljesedését jelenti. Azt az időt, amikor véglegesen elhelyez bennünket Krisztus Isten örökkévaló templomában, a mennyei dicsőségben. Három név kerül a hűséges keresztyének

oszlopára: az Isten, az egyház és Krisztus neve. Még egyszer itt a földön is ránk írtak három nevet: az Atya, Fiú és Szentlélek nevét, akkor, amikor megkereszteltek. Akkor csak vízzel írták föl ezt a három nevet a mi halandó testünk homlokára. A végső diadal örök érvénnyel a Krisztusé. Az új névfelírás már nem törlődik le soha.

Ez a név új név lesz. Az új Jeruzsálem neve. Nem a földi egyházé, hanem a mennyei dicsőséges országé, ahol Krisztusnak még teljesebb, vagyis egészen teljes ismeretére jutok. Nem rész szerint fogom ismerni, nem rész szerint leszek az övé, hanem teljesen és egészen. De mikor és milyen feltétel alatt? Ha mindhalálig hű leszek hozzá és győzelmesen harcolom meg a hit szép és nemes harcát.

Innen a keresztyén gyülekezetből a Krisztus visszajövetelére készülve, ilyen messzire kell kitekintenünk éppen ma, advent vasárnapján.

7. Az Ige első szavai hangsúlyozottan a filadelfiai gyülekezet angyalához, illetve a gyülekezethez szólottak. Az Ige végén a Lélek nem a gyülekezethez, hanem a gyülekezetekhez szól. Nem egyetlen gyülekezethez, a miénkhez, hanem Krisztus minden gyülekezetéhez, az egész egyházhoz. Az Igét személy szerint kell hallgatnunk, mindig a saját magunk gyülekezetében, azt el nem hagyva, de együtt minden hívő lélekkel és minden gyülekezettel. Minél kisebb és erőtlenebb egy gyülekezet, annál inkább szüksége van az egész egyházra való kitekintésre. Hány gyülekezetnek hány angyala szólott ma a világon és fog még szólani. Boldog, aki a postások, az üzenetvivők hangjában fölismerte az egyetlen közös szószólót: a Szentlelket, és nem azt hallotta, hogy az angyal mit mondott, hanem azt, amit a Szentlélek az összes gyülekezetnek mondott.

Boldog az, aki hallotta, amit a Szentlélek mondott, és még boldogabb az, aki megtartja azt. Ámen.

Nagy István

Isten örömöt ad

Alapige: Példabeszédek 10,28

Bibliaviasítás: 1Thesszalonika 5,1–11.15–16

1. Az Ige az igazakról szól, de egyben kínálat, lehetőség minden ember számára. Igazak. Van-e egyáltalán igaz ember? Tekinthesse magát valaki is igaznak? Előfordul, de ehhez mérhetetlen önhittség szükséges, mely nem ismer magánál nagyobb tekintélyt, mértéket. – Az elnökválasztás előkészületében történt, hogy sokunknak füle hallatára, az önelégült, intézkedéseit mindenben helyeslő jelölttől a másik nyilatkozó megkérdezte: hisz-e Istenben? Azt válaszolta, hogy ő szabad gondolkozó (azaz mindenkitől független, ateista). Majd kíméletlenül tűnő kérdés is következett: a sok-sok hazudozás után tud-e nyugodtan aludni? Ezt válaszatlanul hagyta a megkérdezett. – Ilyen gondolkozás fenn és lenn egyaránt gyakori az emberek között, sokan magukat igazaknak tartják, mindenki mástól ebben különböznek. – Éjszakai vakságban élnek.

Mert kicsoda igaz? Már Mózes kimondotta búcsúbeszédében: „Köszikla! Cselekedete tökéletes, mert minden ő útja igazság! Hűséges Isten és nem csalárd. Hű és igaz, egyenes ő” (5Móz 32,4). Isten az egyedül igaz. Megerősíti ezt az Újszövetség is: „Hű és igaz” (1Jn 1,9). Jézus Krisztusban ő jelent meg a földön. Még Pilátus felesége is így beszélt róla, mikor férjét figyelmeztette: „Ne avatkozzál ama igaz ember dolgába” (Mt 27,19); a kereszten kiszenvedett Jézusról vallotta a pogány százados: „Bizony ez az ember igaz vala” (Lk 23,47). Jézus Krisztusban felragyogott az igaz Isten. Kijelentette: „Én azért születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról” (Jn 18,37). Isten előtt senki nem merészkedik magát igaznak állítani. A felülről jövő vilá-

gosságban felismeri magáról és másokról: „Nincs egy igaz ember is e földön, aki jót cselekednék és nem vétkeznék” (Préd 7,20), ezt vallja a hívő apostol is a Római levélben: „Nincsen csak egy igaz is, nincs, aki megértse, nincs aki keresse Istent [magától]” (3,10–11).

Mégis a Biblia beszél igaz emberekről. A sok közül kettőt említünk meg, a régi időben Noét, az Újszövetségben Simeont. A Példabeszédek könyve sokszor beszél róluk, csak ebben a 10. részben kilencszer. De mindig az Istenhez kapcsolódottakat, az igaz Isten igazságában és aztán a Jézus Krisztusban, az igaz Jézus Krisztus igazságában részesülteket nevezi így. Ezzel a kifejezéssel különbözteti meg itt a földön azokat, akik elfogadják Isten Igéjének tanácsát (ez is ebben a könyvben hangzik!): „A magad értelmére pedig ne támaszkodjál”, hanem „bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből” (3,5). Istenhez igazodnak, kérik és elfogadják Isten megigazító kegyelmét, annak bűnbánattal alárendelik magukat. Ezeket Jézus Krisztus által nézi és minősíti Isten igazaknak. Beteljesedik az Ige: „Az ember hit által igazul meg – kegyelemből” (Róm 3,28; 4,16). Bibliai értelemben, Isten igazságában élve – semmiképpen nem önmagában – válik igazzá, tisztává a bűnös ember. Másképpen kifejezve, az igaz embert hívőnek, istenfélőnek, kegyesnek is nevezi a Biblia.

Vonatkozik-e reánk a mai Ige, már első szava, melyben az igazakról hallottak? Amennyiben Istenhez tartozunk, benne hiszünk, útján járunk, Jézus Krisztust követjük. Isten ezeknek akar látni, mert szeret. Igéjével erre nevel, áldásaival magához von, de pálcájával, tehát büntetésével is ezt akarja elérni, hogy egyre inkább „kiábrázolódjék bennünk Krisztus – az igaz ember” (Gal 4,19).

2. Így kell értelmeznünk a reménységet, az igaznak reménységét. Roppant nagy értéke van, mert nem a jelenre néz, hanem előre, a jövőre, attól várja azt a jót, ami hiányzik. Minden embert megáld Isten a reménység képességével. Az egész emberiségnek szabad és kell is reménykednie. Aki vet, az aratás reménységében teszi, a gondokkal küszködő sorsa jóra fordulását, a beteg a gyógyulását várja. Több könyvet olvastam a második világháború után szovjet fogságba hurcoltak keserves szenvedéseiről. Legutóbb Zsigmond Ferenc beszámolóját Hadifogságban címmel. Ezek, de velük együtt szenvedő ismerőseink, rokonaink is, egyaránt az embertelen körülmények közé szorított életről szóltak, melyet éhezve, rongyosan, télen nagyon fázva voltak kénytelenek ott éveken át eltölteni. Könyörtelenül dolgoztatták őket. Nagyon sokan nem bírták ki, elpusztultak. De szívükben állandóan égett a hazavágyakozás és a hazatérés reménysége. Ezzel hitegették is őket. Megrázó visszaemlékezések. – A legsúlyosabb helyzetekben is éltető erő a reménység. Mikor Pál apostolt fogolyként Rómába szállították, a tengeren napokig tartó szörnyűséges vihar szakadt rájuk. Kísérője, Lukács azt írta, hogy „minden reménységünk elvételét életben maradásunk felől”, ám Pál bátorította őket: „Mostanra nézve is jó reménységben legyetek” (ApCsel 27,20.22).

Mégis látnunk kell, hogy reménykedtünk, bizalommal könyörgtünk a változásért, de az nem következett be. Ez azért történt így, mert Isten olyan változásra méltat, amit fül nem hallott, szem nem látott és emberi szív meg sem gondolt, amelyet választottainak, az igazaknak megkészített. Erről szól a bizonyosság: „Krisztus köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége” (Kol 1,27). Áldásaiban mindig dicsőségét mutatta fel, övé a hatalom és a szeretet, mulandó állapotunkban tapasztalhattuk, azért, hogy a csalódások ellenére se vessük el a reménységet, hanem énekeljünk tovább: „Mindennemű szükségemben reménységem csak az Isten” (238. ének). Mert törődik velünk, éppen Jézus Krisztusért megadja a legfontosabbat, hogy a belső emberünk, a hozzá tartozásunk erősödjék és szívből valljuk: „Egyedüli reményem, ó, Isten, csak te vagy” (170. ének). Mindörökké!

Igen, jól hallottuk, mindörökké. Valamikor a halál mindent megsemmisített. Azonban Jézus Krisztus feltámadásával a halált legyőzte, ezzel a mi halálból feltámadásunknak biztos záloga lett. Az igazak lelkükben hordozzák ezt a zálogot elhunyt szeretteikkel és saját magukkal kapcsolatban. Krisztus feltámadása előtt vigasztalanul búsultak az elhunytak hátramaradottai. Ahol nem elég erős a belé vetett hit, ott még mindig végső hatalomnak tekintik a halált. Ezért kell szüntelenül, temetések alkalmával különösképpen, hirdetni a feltámadást és annak hasznát. Amint tette Pál apostol a thesszalonikai gyülekezetnek írt levelében, mondván: „hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincs reménysége” (1Thessz 4,15). Az igazak reménysége élő reménység, soha el nem hervad. Ezt kell minden esetben mondanunk és megtartanunk. „Áldott az Isten, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre, Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (1Pt 1,3). Olyan biztos ez a reménység, hogy soha nem szégyení meg.

3. Vele öröm jár. Öröm sokféle van, a világ ismeri és kínálja, hogy megszedítsen és magához kössön. Amit nyújt, végeredményében csak ebben a földi, átmeneti időben szerez örömet, mindenképpen elmúlik. Istennek áldásai valóban megörvendeztetik az embert, vigasztalják, megerősítik a nehéz úton és gazdagítanak, ha jól használjuk. Már maga a reménység öröm számunkra. Isten örvendez övéinek, és akarja, hogy azok is örvendezzenek. Van gyógyulás a betegségből, szabadulás a fogságból, látszata a fáradozásainknak, van öröm egymásban, családjunkban. Javunkra van. És van öröm helyzetünk megváltozásában. 1989-ben örvendtünk, azonban tapasztalunk kellett a bőrünkön, hogy még mindig a régi rendszer folytatódik, alig valamit javít rajta, nem hajlandó megoldani a kérdéseket, megint gonoszul növelték a gyűlöletet ellenünk. Maradtunk a tovább várakozó reménységgel, nem magunkban, hanem Istenben bízva. Aztán hét szűk esztendő után, megint év vége felé tartva, reánk tekintett Isten, teljesült a reménységünk. Mert az események mögött ő áll, és amennyiben hűségesen rábízunk magunkat, engedünk akaratának, akkor megőrzi örömünket. Hiszen felszólít: „Örüljetek az Úrban mindenkor” (Fil 4,4).

A babiloni fogságban sínylődőknek kihirdette: „Íme, összegyűjtöm őket és népemmé lesznek ... az én félelmemet adom szívtükbe, hogy el ne távozzanak tőlem. És örvendezek bennük, ha jót cselekedhetem velük” (Jer 32,37–41). Jézus Krisztusban nem csupán földi, hanem egy legyőzhetetlen fogságból, a bűnnel járó halálból szabadít meg. Minduntalan hangzik az evangélium: „Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme léssen, mert született néktek ma a megtartó, ki az Úr Krisztus a Dávid városában” (Lk 2,10–11). Még mindig reá mutat, benne vár haza minket.

Megint advent van, a karácsonyt megelőző négy hét, négy vasárnap. Halljuk Igéjét, benne a jó hírt, vesszük kegyelmének bűnt megbocsátó, örök életre biztosító jegyeit, hogy meglegyen Jézus Krisztus akarata: „a ti örömtök teljes legyen” (Jn 16,24). Már most és végül a halálon át hozzá érkezésünkkor, mikor így fogad: „Menj be a te Uradnak örömébe” (Mt 25,21).

Rövid, könnyen megjegyezhető a mai Ige. Benne van az advent, az örök advent jelentése, a teljes, az örökös öröm, az igazi boldogság. „Az igaznak reménysége öröm”, Isten Jézus Krisztusban erre tesz méltókká. Ámen.

Biztosan megkegyelmez az Úr!

Alapige: Lukács 3,3,7-9.15-18

Bibliáolvasás: Józsué 3,1.5.6.14-17

„Tiberius császár uralkodásának tizenötödik esztendejében, amikor Júdeában Poncius Pilátus volt a helytartó, Galileában pedig Heródes volt a fejedelem, Zsidóországban, Iturea tartományában az ő testvére, Filep, Abilénében pedig Lisániás uralkodott negyedes fejedelemként, amikor Annás és Kajafás voltak a főpapok”, azaz időszámításunk szerint Kr.u. a 27. és a 28. év közötti időben „lőn az Úr szava Jánoshoz a pusztaiban” (Lk 3,1-2).

Vajon mi a magyarázata annak, hogy Lukács ilyen alapos történeti pontossággal határozza meg Keresztelő János fellépésének idejét? Bizonyára az, hogy Theophilusnak és könyve minden kései olvasójának lelkére szeretné kötni: melyik az emberiség történetének az a döntő eseménye, amely valóban fordulópontot jelent s az eddigi útból való megtérést igényli.

„A fejsze immár a fák gyökerére vettetett” – csődbe, tökéletes történelmi csődbe jutott az emberiség és közte Isten választott népe is minden kizárólagosságra épülő történelemszemléletével együtt. Csődbe jutott minden olyan emberi törekvés, amely az emberi sors jobbra fordulását a népek egymás fölé kerekedésében, a bosszúnak, a szemet szemért elvnek a diadalra jutásában kereste.

De Jánosnak Isten megengedi, hogy meghallja e történelmi órának az ütését. És János elindul, hogy a Jordán folyó mentén lévő minden tartománynak „prédikálja a megtérés keresztségét a bűnök bocsánatára”.

Ki ez a János, akit „keresztelő” jelzővel emleget az utókor? Őt is, mint Izsákot Ábrahámnak, késő vénségükben adta szüleinek Isten. Apja Zakariás, az Abia rendjéből való pap, anyja Erzsébet, aki Áron leányainak egyenes leszármazottja. A születését bejelentő angyali szózat megparancsolja, hogy Jehannánnak, azaz Jánosnak neveztessek. Eddig ilyen névvel nem találkoztunk a zsidó papi családok gyermekeinél, de az egész Ószövetségben sem akad ilyen név. Mit jelent ez a szó magyarul? Jehannán azt jelenti: megkegyelmezni. És ebben a névadásban Istennek éppen úgy a céltudatos akaratát kell látnunk, mint abban, hogy Mária is megkapja Isten parancsát: Nevezd őt Jósuának, azaz Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből (Mt 1,21). Az egyik: Jehannán-János hírül adja a népek Isten haragját: a fejsze immár a fák gyökerére vettetett; rettenetes ítéletet hirdet, megtérésre hív és megtérésre keresztel. A másik: Jósua-Jézus az Úr kedves esztendejét hirdeti, megszabadítja népét bűneiből és nem a Jordánban, de drága vérével kereszтели az üdvösségre elválasztottakat. De mind a ketten azzal kezdik az Isten parancsából reájuk bízott szolgálatukat, hogy hirdetik: Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa!

A hangsúly itt nem azon van, hogy létezik egy Isten országa is a sok többi ország között és azok mellett. Hiszen Isten országáról már régen tudtak azok, akiknek itt János prédikál. A hangsúly azon van, hogy ez az ország Isten uralma, uralmának beteljesedése közel van. Amikor Isten országáról beszél, olyan ország elközelítéséről beszél, amelynek alapja nem a földön, hanem a mennyben van, amely felülről száll alá, s amelyen a pokol kapui sem vehetnek diadalmat. János azt akarja hangsúlyozni, hogy biztosan bekövetkezik Isten feltétlen uralma a világon. Nem emberi törekvések, tervek, alkotások, erőfeszítések és rendszerek egymásra, egymás ellen való hatásából alakul történelmi útján ez az ország, hanem Isten beavatkozásából születik. Éppen akkor, amikor minden

emberi törekvés, minden jogi állambordázat recsegni-ropogni kezd. Éppen akkor, amikor minden emberi törekvés a bűn miatt csődbe kerül.

János fellépése előtt kereken 700 évvel Ámós próféta szavaival ostromozta így Isten a világot, és milyen csodálatos, hogy Ámós próféta ajakán csendül fel először egy szó, amely János nevének és kései próféciájának előképe, előcsendülése. Népe bűneinek látásakor és az ítélet hirdetésekor hagyja el Ámós ajakát a sóhaj: „Uláj, jehannán Jahve: Talán megkegyelmez nekünk az Úr!” (5,15)

Ez a sóhaj egyetemes sóhajjá lett a római birodalom béklyóiban vergődő nép ajakán. A messiási várakozás éppen a századfordulókori lett igazán úrrá a nép szívében. Csak a sadduceusok, akik megalkudtak a római uralommal és szolgálataikkal anyagi hasznukat biztosíthatták, állanak távol ettől a sóhajtól, mely annál hangosabban zeng a kegyes, a törvény betűiben élő zsidóság, a farizeusok és a kétszeres igát hordozó nép lelkében.

A zelóták és a sikáriai szektái, a farizeusok a római igától való szabadulást a Törvény aprólékos betartásában, illetve (és ez volt a bűnük) a betartás érdemszerző erejében keresték. A szabadulást csak a zsidóságnak tartották fenn, és ebben a fajilag kizárólagosító gögös magatartásban várták a Messiást, aki majd leigazza elnyomóikat és a történelem ekéjével végigszántva a világon, a világ uraivá teszi az elnyomottakat és szabadon engedi „a bosszú gyönyörűségét”.

Ebbe a világba, ebbe a helytelenül várakozó, elnyomottságában bosszúról álmodó világba küldi el most Isten „a legnagyobbat a próféták közül”, az utolsó prófétát: Keresztelő Jánost, hogy hirdesse a mennyek országa elközelítését, hogy hirdesse a bűnbánatot. Ne másokat ítéljétek meg – szól János szava –, ne gyűlöletre építsetek jövődőt, ne háborúra, ne bosszúra áhítozzatok! Magatokat ítéljétek meg. Magatokat! János bátran felemeli szavát a törvény szerinti tetteiben magabiztos farizeusság és a faji elkülönülésben bízó nép ellen. Egészen új ez a hang! Egy próféta szól, aki a nép által tisztelt kegyesek, a törvény betöltésében érdemeket keresők, fajtisztaságukat, külső ceremóniáikat féltve őrző és ebben üdvösséget látó, a pogányokkal nem keveredő és azt alsóbbrendű fajnak tekintő zsidóság ellen. „Viperák fajzatjai, teremjétek megtéréshez méltó gyümölcsöket és ne mondogassátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk, mert mondom néktek, hogy Isten e kövekből is támaszthat fiaikat Ábrahámnak!”

János a Jordán partján áll. Pontosabban: a Jordánban. Abban a Jordánban, ahová egykor, a vándorlás idején, annak végén Mózes érkezett népével. Éppen ott, ahol Józsué parancsára a papok álltak „az egész teremtett mindenség Urának” frigidládájával, hogy az egész nép száraz lábbal mehessen át az Ígéret földjére.

Ez a „felülről aláfoló víz” látható határa az Ígéret földjének, a Messiás országának. „De most már senki sem mehet át száraz lábbal!” – hirdeti János. Senki! Ábrahám vér szerinti gyermekei sem. A nyomorgatásban élő nép egyetlen fia sem. Senki ezen a világon. Senki erről a világról – hirdeti János.

Az egész világot átfogó katasztrófa ez. Az egész „emberi nemzetet” utoléró szerencsétlenség. A bűnből való önerejű szabadulás lehetetlensége. Az ember maga kereste helyzete Isten nélkül. Az ember önimádatának, ereje túlbecsülésének országát határolja az emberi oldalról áthatolhatatlan Jordán. A Jordánon: a halálvonalon innen maradó ember emberileg megoldhatatlan helyzete ez. Az ember országa. A bűn országa, ahonnan emberi erőből nincs szabadulás. Az Istentől kapott, de eljátszott kiváltságok, az „eljátszott örökség” kétségbeejtő helyzete ez, amire itt János rámutat. Innen nincs menekvés. „A fejsze immár a fák gyökerére vetetett.”

János azt is hirdeti, hogy utána jő, aki erősebb nálánál, akinek szórólápát van a kezében. A Lélek indítására éppen azért lép ki a pusztai magányból, hogy hirdesse: jön a Messiás. Ő a Messiásban csak a haragvó Isten közeledtét látja. Lelkében talán megcsen-

dül a nevében adott reménység: „Talán megkegyelmez az Úr”, de ez a „talán” nem enyhíti prédikációjában az ítélet egyetemességét. Ha tudta volna, hogy Jézusban a kegyelmes Isten hajolt le a bűnös emberhez, a Jézus nyomában születő sokféle csodatett hírére nem küldött volna követeket hozzá börtönéből: Te vagy-e, aki eljövendő, vagy mást várjunk? János is ennek a kegyelemnek a hirdetője, természetesen anélkül, hogy tudná. Eszköze ennek a kegyelemnek, éppen akkor, amikor a vélt jóságában magabiztos emberek: a farizeusok felé és felénk kiáltja: Térjetez meg! Éppen ti, a kegyesek, akik azt képzelitek magatokról, hogy Isten ügyét egyedül képviselitek a világon, éppen ti, akik olyan nagyra vagytok vallásosságotokkal, érdemszerző tetteitekkel, éppen ti térjetez meg vélt önigazságotok hazug világából! Éppen hozzánk szól János, akik templomba járunk, éppen hozzánk és éppen itt hangzik életünk Jordán-partján, az adventi várakozás múltjában, jelenében és jövődjében. Éppen hozzánk, akik „hamis képzelődéseinkkel menhelyet készítünk magunknak, akik a szentség külső álarcával megcsalhatjuk magunkat, világunkat, de Istent soha” – mondja Kálvin.

Éppen hozzánk szól ez a megtérésre hívó prédikáció, akik „azt gondoltuk, hogy nincsen semmi bajunk Isten ítélletével”. A szavakkal kifejezett bűnbánat semmit sem ér, ha a cselekedet is nem igazolja annak őszinteségét. Hiszen a cselekedetek az igazi bűnbánat gyümölcsei. Ábrahámnak nem fajilag, vérségileg rokon, de hitből, bűnbánatból és halálból cselekvő utódait fogadja Isten kegyelmébe, gyermekeiül.

Éppen ezért mutat reá itt János a kövekre. Nem lehet hivatkozni Istennél semmiféle olyan „előjogra”, hogy a megtért emberek mégiscsak biztosak lehetnek üdvösségük felől, hiszen Istennek szüksége van ilyenekre, hogy ha – szerintük – az egyház bűnbe is merült, legyen, aki Isten nevét hirdesse és dicsérje. János kérlelhetetlenül ostromozza ezt a hamis elképzelést, és ostromozza az egyházat is, ha nélkülözhetetlenségére hivatkozva magabiztosan akarja kisajátítani a kegyelem gyakorlását és közvetítését, mintegy odatelepvedve Isten helyére. Ostromozza azt a hamis kegyeskedést, amely azt hiszi, hogy nélküle Isten nem tudja elvégezni megváltó művét a világon!

Igaz, hogy Isten Ábrahámnak fiaikat teremthet a kövekből. Igaz, hogy emberekben és embereken át hirdeti a maga üzenetét, de ez egyetlen embert, egyetlen kegyes farizeust sem helyezhet olyan magaslatra és „vallásos létalapra”, amelyből lesodorhatja magabiztosan Istent, mintha kegyessége önmagában is elégséges lenne az üdvösség biztosítására. Éppen az a tény, hogy Isten az ember szívében vesz lakozást a Szentlélek által, készíti hódolatra és alázatra az embert; inti szüntelen bűnbánatra, inti annak alázatos felismerésére és elismerésére, hogy száraz lábbal a maga erejéből a Jordánon át az Ígéret földjére nem lehet átmennie.

János, íme, itt áll a Jordánban és hirdeti: Senki száraz lábbal be nem mehet az Ígéret földjére. Mindenkinek meg kell keresztelkednie a megtérés keresztségével. Mi ez a „megtérés keresztsége”?

János itt a Jordán partján, az Ígéret földje határánál, ahol a legjobban látható minden emberi erőfeszítés és kegyeskedés, vallásos önelégültség érdemet nem szerző hiábavalósága, mindenkit alámerít, aki nem a megtértek, de a bűnösök közé számlálja magát. Aki megvallja: Én bűnös ember vagyok, Istenem. Alámeríti a megtérés keresztségébe, mintha azt akarná ezzel kifejezni: íme, ennyire teljesen bűnös vagy; nincs semmi benned, ami érdemes lenne arra, hogy életben maradjon, ezért kell ennyire alámerülnöd, mint a vízbefúlónak; íme, ennyire meg kell halnod a bűnre nézve, íme, ennyire meg kell fulasztanod, meg kell öldökölnöd az óembert önmagadban.

És azután a megtérés keresztségében János kiragad a vízből: íme, élsz, de csak kegyelemből élsz. Talán megkegyelmez neked az Úr. Talán megengedi, hogy bemenj az Ígéret földjére, de semmiképpen sem emberi érdemeidért, mert ilyenek nincsenek, ha-

nem a kegyelem hatalmaz fel arra, hogy új emberként tagja lehess az Isten országának. Ez a keresztség a bűnbánó embert beiktatja a kegyelemre kiszolgáltatottak közösségébe. János tudja jól, ki is mondja: „csak víz az”, amivel keresztel, csak előkészület, csak aláztos utalás arra a keresztségre, amit tűzzel és Szentlélekkel fog végrehajtani az, aki utána jő, és aki nagyobb nálánál. János tudja: ő csak ember, még ha próféta is, és csak az a feladata, hogy bűnbánatra hívjon, beleálljon a Jordánba, ide álljon az Ígéret földje határára, és éppen a határon, ahol legjobban látszik a különbség a két ország között, és ahol legkétségbeejtőbb az áthidalhatatlanság innen oda, éppen itt mondja el minden érdemszerzésre törekvő törvénycselekvés, minden emberi erőfeszítés hiábavalóságát annak, hogy emberi erővel jussunk át a túlsó partra. Éppen itt mutatja meg, hogy itt csak tükör által, homályosan látunk. Talán megkegyelmez nekünk az Úr!

És egyszerre János megdöbbenve látja, hogy éppen oda, ahol ő, János a világon magát legkisebbnek valló egyház áll, éppen a Jordánba: a bűnösök közé áll oda az Isten Fia is! Hiába tiltakozik ez ellen János. Jézus magára veszi a megtérés keresztségét, magára veszi bűneinket, hogy részesíthessen a kegyelemben. János megdöbbenésének az a magyarázata, hogy bűneink tudatában: bűnbánatában el sem tudta képzelni, hogy az igazságában annyiszor megsértett – általa is megsértett – Isten más is lehetne, mint bosszúálló Jehova. És íme, ez a hatalmas Isten odaáll közénk a Jordánba, hogy annál inkább megtérhessünk bűneinkből és nyomában haladva elindulhassunk az Ígéret földje felé. Az Ígéret földjének Ura, Isten őt, a Messiást kívánta zálogul bűneinkért. Az ő rettenetes haláláért mi bűnösök száraz lábbal gázolhatunk át a Jordánon. És mi, az ő halálából élő emberek már a hívő ember reménységével mondhatjuk: nemcsak „talán”, de biztosan megkegyelmez az Úr. Abban, aki úgy megszánt minket, hogy szánmában kiejtette kezéből a szórólápatot és engedelmesen tűrte, hogy odaszegezzék a keresztre. Ezért tartozik hozzá a kereszt az adventhez. És ezért indulhatunk el az ő vére hullásának nyomdokain a Jordánon át az Ígéret földje felé. Ez az indulás az advent. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

László Dezső

Jézus a menyegzőn

Alapige: János 2,1–10

Az előttetek fölolvastott Ige mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy az élet olyan fontos alkalma, mint a házasságkötés, nem közömbös Jézus előtt sem. Ő nem csak a kánai menyegzőre ment el, hanem minden házasságkötésen jelen van. Egyszer láthatatlanul, mint hívatlan vendég, máskor láthatóan, mint hivatalos. Hisszük, hogy ezen az esküvőn, amelyen az ő nevében mint keresztyén gyülekezet sereglettünk egybe, ő valójában itt is van. A keresztyén ember előtt egészen magától értetődő, hogy Jézus megjelenik az esküvőkön, hiszen ő az élet és szeretet forrása, s a házasságkötés mi más, mint az élet és szeretet kijelentése.

Mit tett Jézus a kánai menyegzőn, mit tesz minden esküvőn? Rámutat egy alapvető és lényeges különbségre: Minden ember a jó bort adja föl először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót; te a jó bort ekkorra tartogattad. Az embereknek az a szokásuk, hogy előbb adják a jót és azután a rosszabbat, előbb kedvesek, s azután levette az álarcot, megmutatják az igazi gonosz arcukat. Jézusnál fordítva van: ő előbb a mi bűneinkre mutat rá. S azután rávezet az attól való szabadulásra, az új életre. Ő a jó bort utoljára adja.

Az igazi keresztyén házasság a Jézus alaptörvényén épül föl. Egyre teljesebb, egyre jobb és egyre édesebb lesz. A saját gyengeségeink őszinte megmutatásával kezdődik, s a mindent elfedező szeretet egyre tartalmasabb kiteljesedésével folytatódik.

A világ szerinti házasságra elindulunk a teljes szépséggel, testi erővel, fiatalsággal, egymástól megtanult szeretettel, s hovatovább haladunk, mindennek a megfogyatkozásával találkozunk. A tovatűnő évek elviszik a szépséget, a fiatalságot, a szerelem mámorát. Az, aki Jézus nélkül indul el a házasságra s nélküle járja annak az útját, egyre szegényebb lesz, egyre kevesebb időt tud előhozni életének boldogítására.

Azért jó Jézust meghívni a menyegzőre s vele együtt járni végig a házaseletet, mert ő a neki engedelmeskedőket, őt elfogadókat megtanítja a maga törvényére: a jót későbbre tartani, a jóban soha meg nem fogyatkozni, a jóban mindig bővelkedni. Egyedül ő tud arra segíteni, hogy egymás hibáit elfedezzük, hogy azokból ne támadjon még nagyobb veszedelem; ő tud arra vezetni, hogy az ittas szerelemből áldozatos, soha el nem fogyó szerelem legyen. Ő tudja az életünket megszentelni.

Ti meghívtátok az Urat erre a lakodalomra. Egy egész életre szóló szent elhatározással fogjátok meg a kezét, hogy mindig veletek maradjon s mindig újabb és újabb jókat adjon. Ámen.

Temetési beszédek

Bányai László

Szomorkodni, de nem esni kétségbe

Alapige: 1Mózes 23,2

Nagy szomorúság érte Ábrahámot, Sára meghalt.

Nagy szomorúság ért benneteket is, gyászoló testvéreim. Azt, akit oly nagyon szerettedek, aki éjt nappallá téve dolgozott értettedek, most elvesztettétek. Örök álomra zárta le szemét a halál. Emberi gondolkodásunk szerint még élhetett volna. Nemrég, még a múlt hónapban is dolgozott. Nyugdíjaztatása után sem tétlenkedett, két kis unokáját nevelte.

A koporsóban nyugvó testvérnőnket életében is sok szomorúság érte. Szülei korán elhaltak, árvaságra jutott. Egy jószívű távoli rokona vette magához, felnevelte, szárnyaira bocsátotta. Első férje a második világháborúból nem tért haza. Két gyermeke tragikus módon egymás után halt meg. A földrengés alkalmával háza összeomlott, ő maga is súlyosan megsérült.

A szomorúság sokszor ránehezedik az ember életére. Olyan felhőhöz hasonlít, ami esőt, szélvihart és sötétséget okoz. Szomorúak vagyunk, ha betegség, rossz hír, kellemetlen esemény ér bennünket. De talán szomorúságunk akkor a legnagyobb, amikor szeretteink koporsója mellett kell állanunk. Megérezzük ekkor tehetetlenségünket, kicsinységünket. Jóvá akarnánk tenni a meghalttal szembeni hibáinkat, de már nem lehet. Ennek és az örök elválásnak a tudata még jobban elszomorítanak minket.

Nagyon hiányzott Ábrahámnak és Izsáknak Sára.

Minden bizonnal nektek is nagyon hiányzik az eltávozott. Hiányzik, mert megszoktátok kedves mosolyát, simogató tekintetét, fáradhatatlan szeretetét. Ezt a hiányt nem lehet pótolni. Örök úr marad a helyén, pótolhatatlan fehér folt. Így is fogalmazhatnánk: a hiányok hiányát jelenti az ő halála számotokra.

Először Ábrahámnak hiányzott Sára. Először neked, szerető szívé férj, fog hiányozni feleséged elvesztése. Isten az asszonyt a férj számára segítőtársnak rendelte. Segítőtárs a mindennapi kenyér megszerzésében, a gyermeknevelésben, az élet nemes megharcolásában. A hitvestársakat egy életen keresztül a szeretet láncá fűzi egybe. E lánc a halállal elszakad, minden csak emlék marad.

Másodszor Sára Izsáknak hiányzott. Másodszor neked, kedves gyermeke, fog hiányozni édesanyád távolléte. Az anyai szeretetet Isten adta az édesanyák szívébe. Ezt a szeretetet megérik a gyermekek, ezért ragaszkodnak olyan nagyon az édesanyákhoz. Ezt mi is átérezzük, és róla itt bizonyosságot teszünk.

Olyan jó volt hármásban, de halála után nélkülözniük kellett Sárát.

Olyan jó volt nektek is hármásban, a meleget adó és békességet nyújtó családi fészekben. Később pedig, Isten áldásából, ez a hármás kör kibővült ötös körré, a két unoka megszületésével. És most valakit nélkülözniük kell; a hitvestársat, az édesanyát, a nagymamát.

Mi valamit mindig nélkülözünk. Emberi voltunkban nem tudjuk Jézus elvárását megvalósítani, betölteni. Nem tudunk tökéletesek lenni, mint a mi mennyei Atyánk, jól-lehet Isten az embernek erre pedig mindent megadott és megad.

Nélkülözésünkben Istenre vagyunk utalva. Milyen jó, hogy Isten kérésünket meghallgatja, nélkülözésünket orvosolja. Így akarja majd a ti nélkülözéseket is pótolni

Isten kegyelme és szeretete. Először úgy, hogy felszárítja orcátookról a könnyet. Másodszor pedig úgy, hogy adja a megvigasztalódás ajándékát és biztosítja továbbra is az életet.

A temetés szolgálata volt az utolsó végtisztesség, amit még Sára iránt tehettek. Ezért nagy tisztességgel temették el a halottat Makpéla barlangjába.

A mi utunk is ez. Már semmit sem tehetünk a meghaltért, csak azt, hogy utolsó útján elkísérjük, végtisztességgel eltemetjük. Végtisztességtételünk abban van, hogy Istennek mondunk köszönetet és neki adunk hálát, hogy eddig nektek, nekünk ajándékozta őt. És amikor úgy látja jónak Isten, a mindeneknek Ura, hogy elérkeztünk földi életünk utolsó mérföldkövéhez, akkor – akárcsak a koporsóban nyugvót – hazahív bennünket is.

Temetési szolgálatunk végtisztességtételét ékesen igazolja az a tény, hogy temetőnk kápolnája zsúfolásig megtelt azokkal a végtisztességet tevőkkel, akik őt ismerték, szerették és becsülték. Itt vannak azok a munkatársak, akikkel egy életen át dolgozott. De nem hiányoznak a végtisztességtételi szolgálatról a jó szomszédok és ismerősök sem, az Erdélyből jött rokonok sem; az egyháznak azon buzgó tagjai sem, akikkel vasárnapról vasárnapra együtt vett részt az istentiszteleteken, a csütörtöki bibliaórákon, a nőszövetési gyűléseken és azokban a szociális munkálatokban, amelyek a szegények és árvák gondozását tűzték ki célul.

Ábrahám gyászolta és síratta Sára halálát.

Mi is gyászoljuk és siratjuk asszonytestvérünk halálát. Gyászoljuk és siratjuk őt, mert nincs többé közöttünk, nem örvendezhetünk együtt az életnek. Gyászunkból és keserűségünkől tekintünk fel az égre, és vegyük észre, hogy égi Atyánk szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban a gyászolóknak és a szomorkodóknak egyedüli vigasztalója és igaz megtartója.

Gyászoljuk és siratjuk emberi nyomorúságunkat, vétkes voltunkat. Sokszori meg gondolatlanságunkat, durvaságunkat és szeretetlenségünket. E gyászunk és keserűségünk között, hadd szóljon hozzánk az Úr Jézus szava: Ne féljete, én meggyőztem e világot... Én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.

Ábrahám és Izsák tudták, hogy nem a halálé az utolsó szó.

Nekünk is tudnunk kell: a halál átmenetel az örök életbe. Át kell mennünk a túlsó partra, mert nincs itt maradandó városunk. A túlsó partra való menetelünk csak Jézus Krisztussal, az ő segítségével lehetséges, mert ő az a biztos út, amely a mennyországba vezet.

Sára hitben halt meg, s bármennyire hiányzott is nekik az anya és a feleség, ez a tudat nagy vigasztalás volt számukra.

Az legyen a ti megvigasztalódásotok alapja is, hogy hitben halt meg, hisz életében hitéről gyakorta tett bizonyosságot jó cselekedetei által. Híres volt jószívűségéről. Egy koldus, egy szegény sem jött ki üres kézzel a házából. Az egyházi adakozások rendjén mindig az elsők között volt. Tudta és betöltötte az Igét: Jobb adni, mint kapni.

Aki hitben hal meg, az tudja, hogy átment az örök életbe. Hinnünk kell, hogy Jézus Krisztus azért halt meg és támadott fel, hogy mind az élőkön, mind a holtakon uralkodjék. Szabad és kell reménykednünk az Úr Jézus Krisztusban. Szabad és lehet hinnünk a feltámadásban, hisz maga Jézus jelentette ki: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él.

Azzal a szent meggyőződéssel és hittel veszünk búcsút meghalt asszonytestvérünkől, hogy majd viszontlátjuk őt a mennyek országában. Ámen.

Ő tudja a mi formáltatásunkat...

Alapige: Zsoltárok 103;14–17

Ne gondoljátok, testvéreim, hogy az emlékezés és nosztalgia húrját akarnám megpengetni. Pedig ilyen alkalmakkor különösen hajlamosak vagyunk arra, hogy ezt tegyük s engedjük magunkat valósággal elsodortatni a sors nyomasztó voltával.

Hát ezt nem, semmiképpen sem! Hiszen nem az most a feladatom, hogy néhány mondatban búcsúbeszédet mondjak s ezzel egy emberéletem lezártnak nyilvánítsak. Ugyanakkor egy olyan megemlékezésre kell utalnom, amely mindannyiunkat érint s mindnyájunkra vonatkozik. Megemlékezik rólunk Isten, vagyis ő, aki formált bennünket még az anyaméhben, aki elősegítette formálódásunkat, hogy azzá legyünk, akiknek teremtetünk. Így vehetjük s vesszük is számba földi életünk alkonyán, hogy mit kaptunk, mivel kellett sáfárkodnunk s mi határozta meg létünk alakulását. Ezért mondom, hogy csodálatos ez a főlénk hajló megemlékezés. Ebből valósággal sugárzik ránk annak a ténynek a megállapítása, hogy por voltunk. Ez hangsúlyozódik mindenekelőtt. Na nem azért, hogy elijesszen. Sőt ellenkezőleg, azért, hogy átérezzük, milyen nagy Isten kegyelme, mellyel hordozza az életünket.

A felolvasott Ige ezeket a gondolatokat ébreszti fel bennem, és a testvéri együttérzés bizonyágtételére készítet abból az alkalomból, hogy két évtized alatt immár a hetedik hajdani osztálytársunk koporsója mellett kellett és kell a vigasztalás szolgálatát Isten Igéjének a hirdetésével elvégezni. Por voltunkban, fiú voltunkban mennyi szép ajándékban részesültünk s részesültek velünk együtt hitvestársaink. A többi mellett most elsősorban ennek a bizonyágtételnek a szolgálatával egy frissen özvegyen maradthoz, hozzád fordulok, kedves volt osztálytársunk jóban, rosszban hűségesen kitartó, özvegyen maradt felesége. Megelevenednek előttem por voltunknak állomásai. Így a hajdani református kollégiumban töltött idő, az életre készülés a háborús évek kellős közepén, majd a hovatovább sűrűsödő és egyre kedvesebb találkozók. Íme, a szeretet jegyében egybeforrott baráti közösségünk. Édesanyánk annak idején világra hozott, hogy aztán az alma mater karjai között igazi közösségként formálódjunk tovább azokkal együtt, akiket valóban oldalbordánként adott mellénk az Úr. Volt virágzásunk, voltak örömteli napjaink. Volt küzdelmünk és voltak nehézségeink is. Az elköltözött életét az Úr különösen megajándékozta azzal, hogy a zene művelésében és annak gyakorlásában örvendeztesen meg másokat. Hadd tegyem hozzá, hogy tette ezt határokon innen és túl, világrészünk több országában.

Megáldotta az Úr azzal a gyengéd s ragaszkodó szeretettel, mellyel 44 évi házasele-tetek során igazi egyetértéssel s ragaszkodó szeretettel élhettetek együtt. Végül megáldott az Úr téged, feleségét azzal, hogy egyre súlyosbodó betegségében odaadón ápolhattad, míg ereje fogytán bele nem aludt abba az állapotba, amit halálnak mondunk ugyan, de nem végzetes elmúlásnak, avagy a sors kérlelhetetlen voltának. Adott pillanatban a szél úgy fuvallhat ránk, hogy még a helyünk sem marad meg. Csak egy sírhalom jelzi a temetőben, hogy valamikor itt voltunk.

Amint az előbb mondtam, egy emberéletem nem lehet ezzel lezárni, akárcsak életünk során sok-sok mindent nem lehet lezárni. A halál sem zárja le sorsszerűen a mi életünket. Egyikünkét sem. A hatalmas megemlékezőnek, Istennek az oltalmában emlékezünk mi is mindarra, amiben megáldott és megőrzött az Úr, hogy ne váljunk haszontalanná, por voltunkban megsemmisültté. A felolvasott Ige üzenetének éppen azt a részét hangsúlyozom itt, mely arra utal, hogy az Úr kegyelme örökkévaló. Mulandó voltunkban ezért kell bánatos felesége s vele együtt mi is az örökkévalóság Urában megkapaszkod-

junk. Ő hordozott és tartott meg eddig. Bűnbocsátó atyai szeretetével fölénk hajol. Ezután is hordoz és megtart. Jézus Krisztus az örökkévalóságból közénk jött, vállalta por voltunkat. Majd kereszthalálával eltörölte bűneinket, legyőzte a halált, s feltámadásán keresztül visszatért az örökkévalóságba. Ezért ebbe az irányba nyitva áll az út számunkra is. Ebből fakad a vigasztalás igazi ereje. Igaz, ma még csak tükör által, homályosan látunk. Viszont éppen itt van a hit és a reménység nagy jelentősége, hogy Isten szeretetének teljességét oltja belénk azáltal az Úr. A Golgotán át, majd a nyitott síron keresztül utunk nyílik az örökkévalóság felé. Ezen az úton távozott drága hitvestársad, a mi szeretett barátunk, s ezen az úton jön felénk Megváltónk az Úr kegyelmével. Ámen.

(Elhangzott Ernyő Ferenc volt osztálytárs temetése alkalmával, 1997. január 10-én.)

Vallástanítás

Advent (Lukács 1,30–33)

(Gyakorlati mintatanítás az V. osztály számára)

Kezdő imádság: Atyánk, áldd meg munkánkat,
Vezéreljed dolgainkat.
Növeld bennünk kegyelmedet,
Töltsd ki reánk Szentlelkedet. Ámen.

Ének: 259. (Amint vagyok...)

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. Kapcsoló ismételés, hídépítés

Isten szeretete abban nyilvánul meg, hogy elküldte a világba egyszülött Fiát. Megígérte és elküldte. Igaz, hogy az embereknek sokáig kellett erre várakozniuk.

Mit gondoltok, miért?

Emlékezzetek vissza arra, hogy mi áll a Biblia első fejezetében! Éva és Ádám engedtlensége miatt szomorúság, fájdalom és nyomorúság jött a világba. Ez ősszüleink bűne volt, amely a Paradicsomkertben kezdődött. A bűn sokasodik, gondoljatok pl. Kain és Ábel, az özönvíz, a Babel tornya, Ézsau és Jákób történetére.

Mit figyelhetünk meg e történetekben? Azt, hogy az ember bűnei miatt elszakadt Istentől és semmibe vette akaratát. Isten szigorúan megbünteti az első emberpárt, kiúzi őket a Paradicsomkertből, de a büntetése ellenére boldoggá akarja tenni. Tehát a büntetéssel Isten munkája nem ér véget. Szabadítást ígér. Isten szereti a bűnös embert. Kisebbség-nagyobb bűneink ellenére minket is szeret.

2. Hangulatkeltés

Bizonyára többször előfordult veletek is, hogy kedves vendéget vártatok. – Hogyan készülődtetek a vendégfogadásra?

A készülődés izgalmakkal jár: kitakarítottuk szépen a lakást, friss virágot helyezünk a vázába, szépen felöltözünk és percenként figyeljük, mikor csenget már a várva várt rokon vagy barát. Amikor megérkezik, örülünk és boldogok vagyunk. Ez a találkozás öröme.

3. Célkitűzés

Szükséges ráhangolódunk a karácsonyi örömrre való készülés igazi hangulatára: a Krisztus boldog várására. Nem csak külsőleg készülünk, hanem elsősorban lélekben. Az adventi időszak lehetőséget ad, hogy lelkünkbe nézzünk és megújuló szívvel, imádkozva várjuk Krisztus Urunk születését.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

Amikor eljött az idő, hogy Isten megtegye, amit megígért, elküldte Gábiel angyalt a földre, hogy átadja boldogító üzenetét. Olvassuk el közösen a történet egy részét a Lukács evangéliumából (Lk 1,20.33). Máriának fia születik Szentlélek által, és Jézus lesz a

neve. Ez a név azt jelenti: Isten megszabadít. Jézus a világ szabadítója lesz. Tehát Isten megbocsátja az emberek bűneit és megáldja őket: elküldi Jézus Krisztust, a Szabadítót.

Krisztus várásának emlékére és kiábrázolására ünnepeljük a karácsony előtti 4 hetet: ez az advent. Maga a kifejezés latin eredetű: adventus Domini = az Úr jövele. A négy adventi vasárnap jelképezi azt a négy évezredet, amely a zsidó időszámításban a Krisztus születését megelőzi.

Mi is várjuk Jézus eljövetelét és készülődünk rá.

Négy héten át, négy vasárnap hallgatjuk Isten Igéjét, és együtt imádkozunk a templomban a gyülekezettel. Így készülődünk Jézus születésének ünnepére. Az otthoni készülődésről sem feledkezhetünk meg!

Ebben a várakozásban tartsunk önvizsgálatot! Valljuk meg bűneinket Krisztusnak, mert ő magára vette és elszenvedte helyettünk Isten ítéletét. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy ha valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

Bátran imádkozzunk, mert Isten az imádságot meghallgató mennyei Atya, aki figyelembe veszi a mi kéréseinket. Ha megtapasztaltad, hogy Isten kegyelméből élünk, akkor gyermeki bizalommal fogsz Istenhez szólni: „Szeret az Úr, azért nincsen végünk: mert nem fogyott el az irgalma!”

Mit mond a második parancsolat? „Irgalmasságot cselekszem ezerízíglén azokkal, akik engem szeretnek...” Ezért élünk, ezért vagyunk és ezért van reménységünk!

Nagy kérdésünk mindnyájunknak, hogy milyenek vagyunk, mit és hogyan cselekedjünk. De gondolatok-e már arra, hogy hétköznapijaitokban az életetekben és a szívetekben van-e helye Jézusnak?

Csendesedjete el, és adjatok számot erről Urunknak.

Gondoljatok arra is, hogy Jézus Krisztusnak van második eljövele. Mi keresztyének nem csak négy hétig élünk adventben, hanem állandó várakozásban élünk, mivel tudjuk, hogy Jézus Krisztus visszajön, amint azt többször is megígérte.

Hogyan várakozol az Úrra? Helyesen várakozol-e visszajövetelére? Úgy éljünk és úgy munkálkodjunk, hogy szüntelen tudatában legyünk annak, hogy a mi Urunk, Jézus, bármelyik pillanatban visszajöhet.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

Az egyházi ünnepekör melyik ünneppel kezdődik? Mit jelképez a négy adventi vasárnap? Mit jelent az advent szó, és milyen kifejezésből ered? Mit ígért meg Isten az embereknek, és mit ígért Jézus a tanítványoknak (ApCsel 1,11)? Mikor jön el Jézus? Hogyan kell várakoznunk az Úrra?

Összefoglalás

Kb. 180 évvel ezelőtt Szikszai György makói lelkipásztor a következőket írta az adventi tanításaiban: „Az adventi napok azért rendeltettek, hogy megintsék a keresztyéneket arról, hogy közelgetnek a Krisztus születésének ünnepei, és hogy így magukba szállással, bűnös szokásaiknak és hiábavaló mulatságaiknak félbeszakításával készítsék magukat.”

Isten Fiának eljövele által új lehetőség adatott számunkra, hogy bűneinktől megtisztuljunk és elnyerjük azoknak bocsánatát.

Otthoni munka

Gyűjtsetek fenyőágakat, és hozzátok el a jövő órára. Szükségünk lesz zsinagregre vagy vékony huzalra, valamint négy szál gyertyára. Közösen adventi koszorúkat készítenek majd. Minden vasárnap meggyűjtünk rajta egy-egy gyertyát, amikor pedig már a harmadikat, illetve a negyediket is meggyűjtöttük, nagyon közel van karácsony, nagyon közel van Jézus érkezése.

Az adventi koszorúkészítés német protestáns szokás, de ma már nálunk is kezd elterjedni.

Aranymondás: „Azt a napot viszont, vagy azt az órát, senki sem ismeri, sem az ég angyalai, sem a Fiú, hanem csak az Atya egyedül” (Mt 24,36).

Énektanulás: 237. Dicsérünk téged, Isten!

Imádság: Köszönjük, Istenünk, hogy Szabadítót ígértél és küldtél nekünk. Add meg nekünk, az adventi csendességet, hogy erőt kapjunk a hétköznapiakban. Légy velünk a várakozásban, és légy velünk az ünneplésben. Ámen.

Az Úr imádsága.

Bocz Ildikó-Rita
ref. vallástanár